

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Finanční hospodaření města Město Touškov

Financial management of the town Město Touškov

Lenka Smítková

Plzeň 2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka SMÍTKOVÁ**
Osobní číslo: **K12B0359P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Finanční hospodaření města Město Touškov**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

1. Charakterizujte územně samosprávné celky a jejich financování.
2. Představte vybrané město.
3. Provedte analýzu finančního hospodaření zvoleného města.
4. Zhodnoťte současný stav financování.
5. Navrhněte opatření pro případné zlepšení stávající situace.

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 60 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

- **PEKOVÁ, Jitka.** *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1*
- **PROVAZNÍKOVÁ, Romana.** *Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9*
- *Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní*
- *Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Karel Karlovec**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **25. října 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **24. dubna 2015**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. října 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Finanční hospodaření města Město Touškov“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne .....

.....

podpis autora

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce, panu Ing. Karlu Karlovcovi, za jeho odbornou pomoc, připomínky, věcné rady a čas, který mi při psaní práce věnoval.

Mé díky patří také pracovnícím Městského úřadu Město Touškov, především paní Bc. Jitce Lukešové, za její vstřícný přístup, poskytnuté informace a materiály, ochotu poradit a pohotově konzultovat.

Obsah

Úvod	8
1 Charakteristika územních samosprávných celků	10
1.1 Kraj.....	10
1.2 Obec	11
1.2.1 Druhy obcí v ČR.....	11
1.2.2 Působnost obce	12
1.2.3 Orgány obce.....	14
1.2.4 Organizační složky obce.....	15
1.2.5 Příspěvkové organizace obce.....	15
2 Financování územních samosprávných celků	16
2.1 Rozpočtový výhled.....	16
2.2 Rozpočtový proces	17
2.3 Rozpočtová skladba	18
2.4 Rozpočet obce	19
2.4.1 Příjmy obce	20
2.4.2 Výdaje obce	22
2.5 Finanční analýza.....	23
3 Představení města Město Touškov	25
3.1 Historie města.....	25
3.2 Současnost města	26
3.3 Organizační struktura	27
4 Analýza finančního hospodaření města Město Touškov	30
4.1 Majetek města	30
4.1.1 Aktiva.....	30
4.1.2 Pasiva	34
4.2 Rozpočtový proces	36
4.3 Příjmy města.....	37
4.3.1 Vlastní příjmy	38
4.3.2 Cizí příjmy	42
4.4 Výdaje města.....	43
4.4.1 Běžné výdaje.....	45

4.4.2	Kapitálové výdaje	45
5	Hodnocení současného stavu financování.....	47
5.1	Bilance hospodaření města.....	47
5.2	Ukazatelé finanční analýzy	48
5.2.1	Zadluženost	48
5.2.2	Dluhová služba	49
5.2.3	Likvidita.....	50
6	Návrhy na zlepšení stávající situace.....	52
	Závěr	54
	Seznam tabulek	56
	Seznam obrázků.....	57
	Seznam použitých zkratk	58
	Seznam použité literatury	59
	Seznam příloh.....	61

Úvod

S problematikou hospodaření a financování soukromého sektoru se setkává každý student ekonomické fakulty i jako běžný občan, v rámci studia i v běžném životě, téměř každý den. Úzkou spojitost mezi financováním soukromého a veřejného sektoru si ovšem jen málokdo z nás uvědomuje. Tato bakalářská práce přibližuje problematiku hospodaření a financování veřejného sektoru, přesněji územních samosprávných celků.

Tématem bakalářské práce je „Finanční hospodaření města Město Touškov“. Cílem této práce je analyzovat finanční hospodaření města v letech 2010 – 2014, zhodnotit jeho finanční situaci a případně navrhnout opatření, která by vedla ke zlepšení současné situace.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Pro zpracování teoretické části je využito poznatků odborné literatury z oblasti veřejné správy a finančního hospodaření územních samosprávných celků, tj. krajů a obcí. Vzhledem ke zvolenému tématu je větší pozornost věnována obcím.

V teoretické části jsou charakterizovány územně samosprávné celky a jejich financování. V první kapitole jsou vymezeny druhy obcí v České republice, jejich působnost a důležité orgány, které obce zřizují. Další kapitola je věnována financování územních samosprávných celků, kde je popsán rozpočtový proces obce, rozpočtová skladba a následně definován rozpočet, tj. struktura příjmů a výdajů.

Praktická část začíná představením města Město Touškov. Zde je stručně popsán nejen historický vývoj města, ale i současná situace ve městě včetně vymezení organizační struktury. Poté následuje samotná analýza finančního hospodaření města, která je stěžejní částí bakalářské práce. Údaje pocházejí z výkazů sestavovaných městem, z internetových stránek města a z interních informací, které byly poskytnuty pracovníky Městského úřadu Město Touškov.

Analýza hospodaření se zabývá majetkem města, tj. rozbořem aktiv a pasiv. U aktiv je rozebrána struktura dlouhodobého a oběžného majetku, u pasiv vlastní a cizí zdroje financování. Následuje zvlášť rozbor příjmové a výdajové stránky rozpočtu. U analýzy příjmů je postupováno dle platné rozpočtové skladby, která rozděluje příjmy na daňové, nedaňové a kapitálové. Výdajová stránka rozpočtu se zabývá poměrem mezi běžnými

a kapitálovými výdaji pro zjištění skutečnosti, jaké množství finančních prostředků město každoročně vydává na svůj provoz a kolik investuje do svého budoucího rozvoje. Následným porovnáním celkových příjmů a celkových výdajů je zjištěno, zda město dosahuje kladných či záporných výsledků hospodaření.

V další kapitole je provedeno zhodnocení celkového hospodaření města. Ukazatel dluhové služby zjišťuje, jak si město vede z hlediska zadlužení. V neposlední řadě je hodnoceno hospodaření města pomocí ukazatelů zadluženosti a likvidity, které spolu úzce souvisí. Na základě výsledků analýzy a zjištěných skutečností jsou navržena v závěrečné kapitole opatření, která mohou vést k možnému zlepšení stávající situace.

1 Charakteristika územních samosprávných celků

Územní samospráva na našem území prošla dlouhým rozporuplným vývojem. Její postavení a zároveň vnitřní uspořádání bylo a stále je ovlivňováno historickými tradicemi. Největší změny probíhaly zejména ve 20. století. Role územní samosprávy se postupně zvyšovala při demokratizaci společnosti i v ekonomické oblasti. [2]

Územní samosprávu v České republice dělíme na kraje (vyšší územní samosprávné celky) a obce (základní územní samosprávné celky). Územní samospráva je legislativně ukotvena v Ústavě ČR. Postavení krajů je upraveno zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, a postavení obcí upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Pro fungování územní samosprávy je důležité vedle legislativních předpokladů vytvořit též ekonomické předpoklady, které jí umožňují hospodařit se svým majetkem, získávat vlastní finanční prostředky a hospodařit podle vlastního rozpočtu. [2]

Každý subjekt územní samosprávy představuje územní geograficky ohraničený celek, na němž žije společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu svých věcí veřejných. [2] Obce i kraje vykonávají státní správu v rámci tzv. přenesené působnosti. K hlavním úkolům patří poskytování veřejných statků a služeb pro své občany. [3]

1.1 Kraj

V České republice je vymezeno celkem 14 krajů. Kraj představuje vyšší stupeň územní samosprávy, má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem, se kterými hospodaří. V právních vztazích vystupuje vlastním jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. [5]

Orgánem, který samostatně spravuje kraj, je **zastupitelstvo**. Členové zastupitelstva si ze svých řad volí **hejtmana** a **náměstka** hejtmana (nebo náměstký hejtmana). Hejtman zastupuje kraj navenek, náměstek zastupuje hejtmana v době jeho nepřítomnosti a oba jsou za výkon své funkce odpovědni zastupitelstvu. Výkonným orgánem kraje je **rada**, kterou tvoří hejtman, náměstek hejtmana (náměstci hejtmana) a další osoby zvolené z řad členů zastupitelstva. Zastupitelstvo dále zřizuje **výbory** jako své iniciativní a kontrolní orgány. Povinně zřizuje výbor finanční, kontrolní a výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost. [3], [5]

Dalším orgánem kraje je **krajský úřad**, který plní úkoly uložené zastupitelstvem nebo radou a napomáhá činnosti výborů a komisí. V čele krajského úřadu stojí ředitel, který je odpovědný hejtmanovi. [3], [5]

1.2 Obec

Obec je základní územní jednotkou státu. Je vymezena jako veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek a vlastní finanční prostředky, se kterými hospodaří na základě sestaveného rozpočtu. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. [3] Sdružuje občany, kteří mají na jejím území bydliště a vyvíjí své ekonomické aktivity. Občané se podílejí na řízení obce buďto přímo prostřednictvím volených zástupců do orgánů obce (ve veřejných komunálních volbách), nebo nepřímo, například aktivní účastí na veřejných schůzích obce. [2]

1.2.1 Druhy obcí v ČR

Pro obec je rozhodující zajištění vlastní samosprávy. V ČR však obce zabezpečují za stát i další úkoly v rámci plnění tzv. přenesené působnosti. [2] Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti rozlišujeme obce se základním rozsahem přenesené působnosti (tu vykonávají všechny obce) a obce s širším rozsahem přenesené působnosti. Tyto obce vykonávají státní správu v přenesené působnosti i na území dalších obcí, které spadají do jejich správního obvodu. Za plnění úkolů v přenesené působnosti náleží obcím příspěvek ze státního rozpočtu. [3]

Zákon o obcích rozlišuje tyto základní druhy obcí:

- Obce, které nejsou městy.
- Města v závislosti na počtu obyvatel (v současnosti požadavek od 3 000 obyvatel). Nicméně některá města v ČR mají méně obyvatel než je požadovaný počet.
- Obce s pověřeným obecním úřadem (v současné době 388 obcí) a obce s rozšířenou působností (205 obcí), které podle zákona zabezpečují ve svém správním obvodu výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím. Obecní úřady těchto obcí vykonávají státní správu pro vlastní obec, obce ve svém spádovém územním obvodu, případně pro obce jiného územního obvodu.

- Statutární města (např. Plzeň, Brno, Ostrava, České Budějovice, ...), která mohou území města rozčlenit na městské obvody či městské části, a to obecně závaznou vyhláškou. Statutární města mají zároveň postavení pověřených obecních úřadů. Většina statutárních měst je sídlem krajských úřadů.
- Hlavní město Praha členěné na městské části.
- Zvláštní postavení má tzv. městys. V praxi jde o navrácení tohoto historického titulu na základě schválení žádosti obce Parlamentem ČR. Pro rozsah působnosti, plnění funkcí a pravidla hospodaření nemá však význam. [2], [7]

1.2.2 Působnost obce

Působnost obcí se dělí na samostatnou a přenesenou v rozsahu stanoveném zákony. Rozhodující je pro obec plnění samosprávné funkce v rámci samostatné působnosti, kdy je obec reprezentantem veřejných zájmů, zájmů občanů a ostatních subjektů daného územního společenství. [2]

„Samostatná působnost obcí je vymezena v zákonech příkladným výčtem a dále jako péče o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi, především uspokojováním potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.“ [3, s. 30]

„Do samostatné působnosti obce ze zákona o obcích patří:

- hospodaření obce;
- rozpočet a závěrečný účet obce;
- peněžní fondy obce;
- právnické osoby obce a organizační složky obce a účast obce v právnických osobách;
- osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce;
- organizace, řízení, personální a materiální zabezpečování obecního úřadu;
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce;

- místní referendum;
- obecní policie;
- ukládání pokut za správní delikty;
- program rozvoje územního obvodu obce;
- územní plán obce a regulační plán a vyhlášení jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou;
- spolupráce s jinými obcemi atd.“ [3, s. 30], [7]

„Na základě zvláštních zákonů patří dále do samostatné působnosti obce:

- místní poplatky;
- zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečování úkolů požární ochrany v obci;
- zajišťování připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva;
- zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol a zařízení jim sloužících;
- zřizování zdravotnických zařízení a ochrana veřejného zdraví;
- ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.“ [3, s. 30]

V případě přenesené působnosti jde o převedení výkonů státní správy na územní celek. Rozsah přenesené působnosti v ČR, stanovené zvláštními zákony, vykonávají obce v základním rozsahu, v rozsahu pověřeného obecního úřadu nebo v rozsahu obecního úřadu s rozšířenou působností. [3]

„V rámci výkonu přenesené působnosti se u obcí jedná o tyto činnosti:

- vydávání nařízení obce;
- rozhodování o místních a účelových komunikacích;
- projednávání přestupků;
- jsou vodoprávní úřadem a spravují drobné toky;
- jsou povodňovým orgánem;
- jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší atd.“ [3, s. 31], [7]

1.2.3 Orgány obce

Volené orgány obce rozhodují o zabezpečování úkolů, které se týkají obce, včetně zabezpečování veřejných statků pro občany. Při rozhodování orgánů obce se uplatňuje pravidlo nadpoloviční většiny všech členů příslušného orgánu. [2]

Nejvyšším orgánem obce je **zastupitelstvo**, které rozhoduje o nejdůležitějších samosprávných záležitostech obce. Je tvořeno členy zastupitelstva, jejichž počet se určuje podle počtu obyvatel obce a podle velikosti územního obvodu. Zastupitelstvo má rozhodující pravomoc při zřizování výborů, zakládání neziskových organizací, schvalování rozpočtu, zřizování peněžních fondů, vydávání obecně závazných vyhlášek apod. Ze svých řad volí starostu, místostarostu a členy rady obce. [2], [7]

Rada obce je výkonným orgánem, který podléhá zastupitelstvu obce. Tvoří ji starosta, místostarosta a další členové rady volení z členů zastupitelstva. Počet členů musí být vždy lichý a nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada obce se nevolí, pokud má obecní zastupitelstvo méně než 15 členů. V tomto případě její pravomoc vykonává starosta. Pravomoci rady obce souvisejí s hospodařením obce. Provádí například rozpočtová opatření, řídí organizační složky, které obec zřídila pro zabezpečení veřejných statků, zřizuje či ruší komise, vydává nařízení obce, kontroluje plnění úkolů obecního úřadu a další. [2], [7]

Starosta zastupuje obec navenek. Je uznáván za statutární orgán obce. Svou činností je odpovědný zastupitelstvu obce, které ho volí ze svých řad. V obci plní úlohu zaměstnavatele, sjednává a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce. Svolává schůze zastupitelstva a rady obce. Odpovídá za provedení auditu obce a za informovanost občanů o činnosti obce. V době nepřítomnosti starosty ho zastupuje ve funkci místostarosta. [2], [7]

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce, kteří jsou součástí obecního úřadu. V jeho čele stojí starosta obce. Obecní úřad plní úkoly zastupitelstva a rady obce. Dále vykonává přenesenou působnost v mezích zákona o obcích. [2], [7]

Mezi další orgány obce můžeme zařadit **výbory**, které jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce. Počet výborů závisí na rozhodnutí zastupitelstva obce, ale vždy musí být zřízen finanční a kontrolní výbor. Výbor pro národnostní menšiny se

zřizuje v případě, že v územním obvodu obce se podle posledního sčítání lidu hlásí k jiné národnosti než české alespoň 10 % občanů. [2], [7]

1.2.4 Organizační složky obce

Jak již bylo zmíněno, obec může v rámci zabezpečování veřejných služeb pro své občany zřizovat neziskové organizace.

Organizační složky vznikají na základě usnesení zastupitelstva obce, prostřednictvím zřizovací listiny, a hospodaří jménem svého zřizovatele. Tyto organizace nemají právní subjektivitu, proto jsou její příjmy a výdaje součástí rozpočtu zřizovatele. Jsou zakládány pro zajišťování tzv. čistých veřejných statků. Proto také tyto organizace při jejich činnosti nedosahují výraznějších příjmů a ani se to nepředpokládá. Zřizovatel přenáší na tyto organizace oprávnění disponovat s takovými peněžními prostředky, které souvisejí s jejich běžnou, opakující se činností. [2]

Tuto formu by měl zřizovatel volit tehdy, jestliže bude organizace zabezpečovat činnosti, které nevyžadují velký počet zaměstnanců, nepotřebují složité a rozsáhlé technické vybavení, nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů, zabezpečují služby, které poskytují obyvatelstvu bezplatně, případně za symbolickou úhradu. [2]

1.2.5 Příspěvkové organizace obce

Příspěvkové organizace mají svou právní subjektivitu a na návrh zřizovatele se zapisují do obchodního rejstříku. Hospodaří podle svého rozpočtu a za své hospodaření nesou odpovědnost. Tyto organizace dosahují svou činností zisku, který je předmětem daně z příjmů právnických osob. Jejich vlastní příjmy jim většinou ale nestačí na pokrytí nákladů, proto jim zřizovatel poskytuje další finanční prostředky transferem, a to příspěvkem na provoz a příspěvkem na investice. [2]

Zřizovatel může své příspěvkové organizaci vymezením v rámci její doplňkové činnosti druhů a rozsah dalších činností. Tyto činnosti by měly být ziskové a měly by přinášet další finanční zdroje pro financování neziskové činnosti organizace. Činnost, nevytvářející zisk, nemá smysl. V případě ztráty zřizovatel vyzve organizaci k nápravě. Pokud se tak nestane, je to zpravidla důvodem pro její zrušení. [2]

2 Financování územních samosprávných celků

Finanční hospodaření obcí a krajů upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění. Tento zákon stanovuje pravidla o hospodaření s finančními prostředky a upravuje tvorbu, postavení a funkce rozpočtu obce.

Finanční systém na úrovni územní samosprávy je nedílnou součástí celkového finančního systému v zemi. Základem finančního systému jednotlivých subjektů územní samosprávy je územní rozpočet. Ten musí podle zákona sestavovat všechny jednotky územní samosprávy a hospodařit podle něho během rozpočtového období, které trvá jeden rok a kryje se s kalendářním rokem. Vedle rozpočtu mohou vytvářet i různé mimorozpočtové fondy, jejichž využití je plně v kompetenci jednotky územní samosprávy. [2]

Rozpočtové určení daní ovlivňuje míru finanční soběstačnosti rozpočtů jednotlivých vládních úrovní včetně územní samosprávy. V praxi je důležité rozhodnutí o optimálním přiřazení příjmů (rozpočtové určení daní), o kompetencích územní samosprávy, rozdělení odpovědnosti za zajišťování veřejných statků, rozhodnutí o financování potřeb apod. Jde o stanovení optimálního objemu a struktury výdajů jednotlivých rozpočtů v rámci rozpočtové soustavy a o optimalizaci finančních vztahů mezi rozpočty v rozpočtové soustavě. [2]

2.1 Rozpočtový výhled

Podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou obce povinné sestavovat kromě ročního rozpočtu i rozpočtový výhled, který slouží pro střednědobé finanční plánování. Zákon umožňuje zvolit si míru podrobnosti členění rozpočtového výhledu. Každý subjekt územní samosprávy jej sestavuje alespoň ve čtyřech základních ukazatelích, kterými jsou celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. [3], [9]

„V zákoně se dále uvádí, že rozpočet obce vychází z rozpočtového výhledu. Roční rozpočet však není striktně vázán údaji, které si obec schválila do svého rozpočtového výhledu. Zastupitelstvo může schválit roční rozpočet odlišný od údajů rozpočtového výhledu. Jde o to, aby představitelé obce brali uvědoměle v úvahu rozpočtový výhled

a aby jejich vzájemné odlišnosti byly opodstatněné a zdůvodněné. Zároveň je to příležitost k úpravě dříve schváleného rozpočtového výhledu a jeho prodloužení na nejméně jeden další rok.“ [3, s. 74]

2.2 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces představuje souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územní samosprávné jednotky v daném rozpočtovém období. V ČR se rozpočet sestavuje na jeden kalendářní rok. Rozpočtový proces je však delší, zahrnuje zpravidla dobu 1,5 až 2 roky. [3]

„Jestliže rozpočet není schválen do nového rozpočtového období, hospodaří se podle rozpočtového provizoria, buď podle skutečností stejného období v předchozím rozpočtovém období, nebo podle plánovaného rozpočtu.“ [3, s. 73]

„Rozpočtový proces zahrnuje standardně tyto etapy:

- sestavení návrhu územního rozpočtu obce příslušným odborem;
- jeho projednání v poradních, iniciativních orgánech – ve výborech, v komisích a v radě;
- projednání a schválení v zastupitelstvu obce;
- realizaci během rozpočtového období a průběžnou kontrolu plnění rozpočtu. V případě potřeby je zastupitelstvem schvalován návrh na úpravy rozpočtu během rozpočtového období. Za určitých podmínek může změny rozpočtu schvalovat i rada;
- následnou kontrolu plnění rozpočtu, a to jak výkonným aparátem v jednotlivých odborech obecního úřadu a poradními orgány, tak voleným orgánem – zastupitelstvem;
- sestavení závěrečného účtu obce, což je úkolem výkonného aparátu a jeho projednání v poradních orgánech, v radě obce a ve voleném orgánu – zastupitelstvu obce, kde je závěrečný účet schvalován.“ [2, s. 407]

„V průběhu rozpočtového procesu se musí dodržovat obecně platné rozpočtové zásady, tzn. každoroční sestavování a schvalování územního rozpočtu, reálnost a pravdivost

rozpočtu, úplnost a jednotnost rozpočtu, dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu, hospodárnost a efektivnost, účetní audit a finanční kontrola a zásada publicity.“ [2, s. 408]

„Rozpočet obce stejně jako závěrečný účet jsou veřejnou záležitostí, proto musí být dodržena rozpočtová zásada publicity. Tyto dokumenty jsou projednávány na veřejných zasedáních příslušného zastupitelstva, jsou publikovány na úřední desce příslušné obce i na jejích webových stránkách.“ [2, s. 407]

2.3 Rozpočtová skladba

Příjmy a výdaje veřejných rozpočtů se závazně člení podle tzv. rozpočtové skladby, která je upravena vyhláškou Ministerstva financí ČR, o rozpočtové skladbě. Zajišťuje jednotnost a přehlednost všech peněžních operací veřejných rozpočtů v rozpočtové soustavě. Umožňuje porovnávat jednotlivé rozpočty, sumarizovat a analyzovat příjmy a výdaje za celou rozpočtovou soustavu. [2]

Platná rozpočtová skladba využívá čtyři základní druhy třídění příjmů a výdajů, a to odpovědnostní, druhové, odvětvové a konsolidační. [2]

Druhové třídění, které je závazné pro územní samosprávu, je základním systémem třídění v rozpočtové skladbě. Třídí operace na příjmy, výdaje a financování. Toto členění využívá čtyřmístné číselné kódy. [2]

„Příjmy jsou podle druhového členění nenávratně inkasované prostředky připsané na bankovní účet. Nezahrnují však ta inkasa, která představují vypůjčené finanční prostředky a přijaté splátky půjček.“ [3, s. 115] Příjmové operace se člení do čtyř tříd:

Třída 1 – daňové příjmy,

Třída 2 – nedaňové příjmy,

Třída 3 – kapitálové příjmy (tzn. vlastní),

Třída 4 – přijaté dotace. [2]

„Výdaje jsou nenávratné platby a poskytované návratné půjčky za účelem realizace rozpočtové politiky v členění na běžné a kapitálové.“ [2, s. 412] Člení se do následujících tříd:

Třída 5 – běžné výdaje (neinvestiční, provozní),

Třída 6 – kapitálové výdaje (investiční),

Třída 8 – financování. [2]

Financující operace (třída 8) jsou takové činnosti, které zabezpečují vyrovnanost rozpočtu. Jedná se o financování schodku hospodaření (přijetí finančních prostředků návratné povahy) nebo využití přebytku hospodaření a jeho zhodnocení v rámci finančního investování apod. [2]

2.4 Rozpočet obce

Finanční systém obcí je taktéž upraven zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Základem je ze zákona povinný roční rozpočet, který vychází z rozpočtového výhledu. Územní rozpočet je vytvářen, rozdělován a používán s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování, který je typický pro všechny veřejné rozpočty. Obce však mohou dobrovolně vytvářet i další peněžní fondy, které jsou převážně účelové, pro zajištění dlouhodobé finanční stability. Charakter neúčelového fondu má zpravidla rezervní fond, pokud je začleněn do finančního systému. [2]

Rozpočty územních samosprávných celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se soustřeďují jak příjmy, které obec získá na základě jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě, tak příjmy získané její vlastní činností. [2] Je označován také za finanční plán, který by měl zabezpečovat solventnost obce. Při plánování příjmů a výdajů se setkáváme s tzv. rozpočtovým omezením. Zákon připouští pouze takové výdaje obce, které jsou kryty očekávanými příjmy, existujícími rezervami, eventuelně půjčkami. [3]

Obec sestavuje a schvaluje rozpočet zpravidla jako vyrovnaný. Může však být schválen i rozpočet přebytkový, jestliže obec plánuje některé příjmy daného roku využít až v následujících letech, nebo určí-li některé příjmy ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Může schválit rozpočet také jako schodkový, bude-li schodek uhrazen finančními prostředky z minulých let, nebo uhrazen z peněz získaných z návratných zdrojů (např. úvěr). Schopnost hradit rozpočtové výdaje návratnými zdroji musí být zabezpečena před schvalováním rozpočtu (např. smlouvou o úvěru). [2], [9]

„V rozpočtovém plánování se stále více klade důraz nejen na roční rozpočet, ale i na kratší rozpočtové plánování v průběhu rozpočtového období a zejména pak na víceletý rozpočtový výhled, který vyžaduje i zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.“ [2, s. 404]

Obce hospodaří podle svého schváleného rozpočtu a jsou povinny nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok, a to buď svým krajským úřadem, nebo auditorem. Zpráva o přezkoumání hospodaření obce je nezbytnou součástí projednání závěrečného účtu. [3]

2.4.1 Příjmy obce

Příjmy zahrnované do rozpočtu obce podle § 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů tvoří:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle zákona příjmem obce, jež organizaci zřídila nebo založila,
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, ke kterým je obec pověřena podle zákona, především ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle zákona,
- příjmy z místních poplatků podle zákona o místních poplatcích,
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona (podrobně uvedeno níže),
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, například uložené pokuty a jiné peněžní odvody a sankce, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- přijaté peněžní dary a příspěvky,
- ostatní příjmy, které se podle zvláštních zákonů řadí do příjmů obce. [9]

V ČR jsou podle metodiky platné rozpočtové skladby zařazovány do daňových příjmů i místní poplatky. Existuje devět místních poplatků fakultativního charakteru, které si obce spravují a vybírají samy. Nepředstavují ovšem velký příjem do rozpočtu obce. Kromě místních poplatků jsou do daňových příjmů zahrnovány i poplatky správní a poplatky sankční. [3]

Nejvýznamnějšími příjmy rozpočtů obcí jsou daňové příjmy a to jak svěřené, tak sdílené daně. Daňové příjmy rozpočtů obcí podle § 4 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, tvoří:

- a) 100 % výnosu daně z nemovitých věcí (příjemcem daně je ta obec, na jejímž katastrálním území se nemovitost nachází),
- b) 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) 22,87 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- d) 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, kromě výnosů uvedených pod písmenem c),
- e) 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené pod písmeny c) a d),
- f) 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených pod písmenem h) a v případech, kdy poplatníkem je kraj,
- g) 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce trvalé bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnosu daně z příjmů fyzických osob, které měly na území obce trvalé bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků srážených a odváděných plátcem daně,
- h) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,

- i) 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby. [8]

2.4.2 Výdaje obce

Podle § 8 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, se „z rozpočtu obce hradí zejména:

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- ostatní výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Vedle těchto výdajů hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.“ [9]

V posledních letech se velice změnil objem i struktura výdajů územních rozpočtů. Podíl jednotlivých druhů výdajů je mezi obcemi odlišný. Velký vliv má rozsah samostatné a přenesené působnosti obce, dále velikost obce, počet obyvatel a jiné faktory. V ČR objem výdajů rozpočtů obcí neustále roste. [2]

Největší objem běžných výdajů je poskytován formou příspěvků na provoz vlastním příspěvkovým organizacím. Další výdajovou položkou jsou transfery neziskovým organizacím. Největší podíl tvoří transfery na úhradu provozních nákladů základních škol, zbývající část těchto transferů plyne obecně prospěšným společenstvem a občanským sdružením. [2]

2.5 Finanční analýza

„Finanční analýza je významná pro zkvalitnění finančního rozhodování na úrovni každého subjektu územní samosprávy. Ve veřejném sektoru má jistá specifika. Na úrovni územní samosprávy je finanční analýza důležitým nástrojem řízení. Nejde pouze o analýzu minulého hospodaření, ale i o odhalení pozitivních a negativních faktorů, které hospodaření ovlivnily. Kvalitní finanční analýza by měla nastínit směry odstraňování vlivu negativních faktorů a naopak podpory vlivů pozitivně působících na hospodaření daného subjektu územní samosprávy, měla by vyústit v doporučení finanční strategie v dalším období. Z tohoto hlediska je nezbytná pro sestavení reálné prognózy rozpočtového hospodaření. Finanční analýza musí zahrnovat i analýzu majetkovou, způsob a efektivnost využití majetku.“ [2, s. 232]

Finanční analýza se zaměřuje na vyhodnocení silných a slabých stránek ve finančním hospodaření obce a analýzu příležitostí a hrozeb, které vytvářejí rizika pro úspěšné hospodaření. Finanční analýza je současně propojena s analýzou příjmových a výdajových toků, které jsou zachyceny v účetnictví. Hospodaření se zaznamenává v účetních výkazech. Obec má povinnost sestavovat rozpočetní rozvahu a rozpočetní výsledovku. Zároveň je významné sledovat cash flow. [2]

„Pro hodnocení hospodaření využívá finanční analýza celou řadu ukazatelů – stavové ukazatele (rozvaha), tokové ukazatele (výsledovka), rozdílové ukazatele, poměrové ukazatele. Významné je sjednocování účetních standardů.

Z hlediska vypovídací schopnosti jsou významné poměrové ukazatele, které umožňují:

- srovnání v čase – analýzu časového vývoje,
- srovnání prostorové – srovnání např. s velikostně stejnými obcemi, srovnání s průměrem v zemi apod.

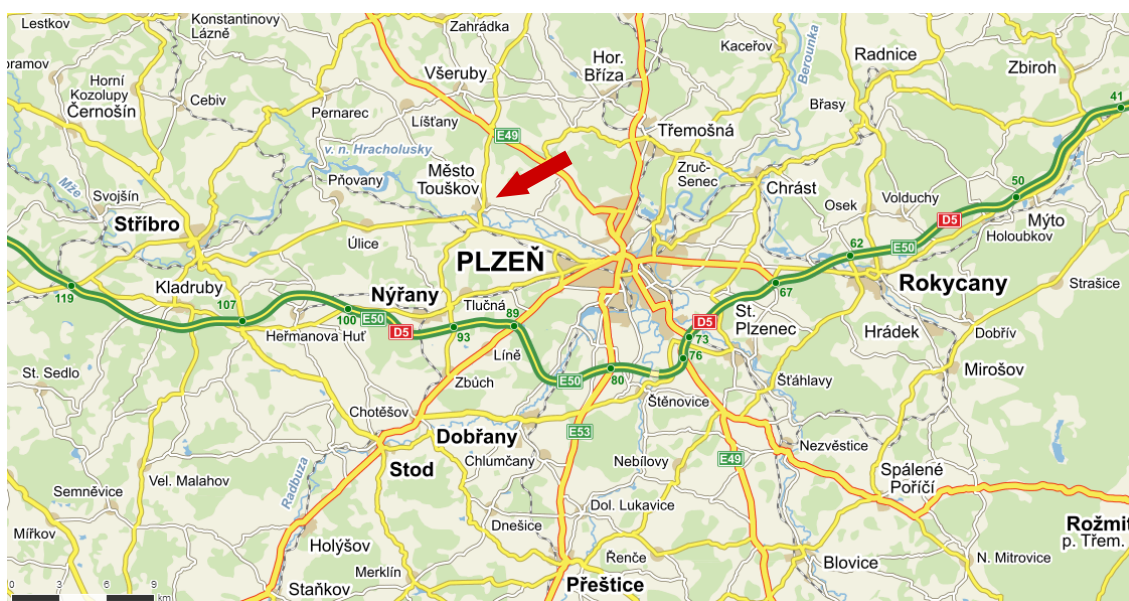
Finanční analýza neslouží pouze orgánům obce pro rozhodování, jaká přijmout opatření pro zlepšení hospodaření v budoucnu. Je důležitým předpokladem pro využívání návratných zdrojů, resp. pro získání návratných zdrojů od peněžních ústavů.“ [2, s. 233]

3 Představení města Město Touškov

Město Touškov se nachází v Plzeňském kraji, okresu Plzeň-sever. Leží v severovýchodním cípu Plzeňské pánve v nadmořské výšce přibližně 330 m, na levém břehu řeky Mže, ve vzdálenosti asi 12 km od města Plzně. Pro lepší orientaci poslouží obrázek č. 1, na kterém je zobrazena mapa s konkrétním situováním města. Katastrální výměra města činí 9,63 km². [12]

Obr. č. 1: Situování města na mapě

Zdroj: [11]

Město Touškov spadá pod obec s rozšířenou působností Nýřany. Zaujímá postavení obce s pověřeným obecním úřadem, do jejíhož správního obvodu patří dalších čtrnáct obcí. Jsou jimi Bdeněves, Čemíny, Čerňovice, Chotíkov, Kozolupy, Křelovice, Líšťany, Myslinka, Pernarec, Plešnice, Pňovany, Újezd nade Mží, Úlice a Vochov. [12]

K 1. lednu 2015 bylo v Městě Touškově hlášeno k trvalému pobytu 2 054 obyvatel, společně se spádovými obcemi více než 9 000 obyvatel. [12], [10]

3.1 Historie města

Staré mapy napovídají, že původní osada ležela na jedné z hlavních zemských cest vedoucích z Norimberku do Prahy. Historicky první dochovaná písemná zmínka o Touškovu pochází z falza benediktinského kláštera v Kladrubech z roku 1115. Důležitým mezníkem v historii města bylo udělení privilegia, jímž v roce 1543 povýšil

král Ferdinand I. Habsburský Touškov na městečko. Toto privilegium umožňovalo měšťanům svobodně provozovat svá řemesla a obchody. [13]

V Městě Touškově se zachovalo několik historických budov a skvostů. Dominantou města je kostel sv. Jana Křtitele, který byl vystavěn v letech 1777 – 1778 za posledního opata kladrubského kláštera Amanda Streera. Dále se zde nachází fara a sousoší Nejsvětější trojice z poloviny 18. století. Nalezneme zde i měšťanské domy z konce 15. a počátku 16. století s mazhauzy, portály a ostěním. [13]

V minulosti bylo město ovlivněno řadou historických událostí, nejvíce ovšem událostmi druhé světové války. Podepsáním Mnichovské dohody bylo zabráno české pohraničí, konkrétně Město Touškov bylo obsazeno 10. října 1938. Z města se odstěhovaly více než čtyři pětiny místních Čechů a dlouhá léta obývali Touškov převážně němečtí obyvatelé. Po válce prošlo město velkou transformací. V roce 1946 bylo na základě Benešových dekretů odsunuto přes jeden tisíc německých obyvatel. Postupně bylo město doosidlováno novými přistěhovalci. Druhá světová válka tak změnila tvář města navždy. [13]

3.2 Současnost města

V rámci své působnosti zajišťuje Město Touškov širokou škálu činností. Pro děti z města a okolních obcí zřizuje město Základní školu a Mateřskou školu Město Touškov, jako příspěvkovou organizaci. Škola zahrnuje 1. – 9. ročník, speciální třídy, školní jídelnu a družinu mládeže. Základní školu v současné době navštěvuje přibližně 330 dětí a mateřskou školu 110 dětí. [18]

Jako další příspěvkovou organizaci zřizuje město Centrum pečovatelských a ošetrovatelských služeb Město Touškov, která poskytuje sociální služby občanům 38 obcí, jež přispívají na její provoz. [12]

Město významně podporuje sportovní a neziskové organizace a spolky, které zde fungují, např. Tělovýchovnou jednotu Sokol Město Touškov. Ta se věnuje mnoha sportovním aktivitám pro všechny věkové kategorie. Pro sportovní vyžití město zajišťuje také provoz sportovní haly a víceúčelového hřiště. Město Touškov dále spravuje Sbor dobrovolných hasičů, pro který zajišťuje i veškeré jeho technické vybavení. V roce 2006 pořídila obec nové hasičské auto CAS 24 Tatra Terrno 4x4,

na které finančně přispělo také generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR a Plzeňský kraj. [12]

Kulturní vyžití v Touškově zajišťuje místní lidová knihovna nebo kinokavárna pro promítání filmů či pro pořádání tanečních večerů při živé hudbě. Město dále spravuje, udržuje a modernizuje vlastní bytový fond. V neposlední řadě město provádí údržbu a opravy místních komunikací a chodníků, provoz a údržbu veřejného osvětlení. Pro neustálé zlepšování životního prostředí město udržuje parky a zelené plochy v obci a spravuje své lesy. [12]

Město Touškov je členem v těchto dobrovolných svazcích obcí:

- Čistírna (zájmové sdružení obcí Město Touškov, Kozolupy a Bdeněves),
- Skládka odpadů Chotíkov,
- Mikroregion Touškovsko (dobrovolný svazek obcí Město Touškov, Bdeněves, Kozolupy, Újezd nade Mží a Vochov, jehož cílem je zlepšení rozvoje obcí, zvýšení úrovně vzdělávání, sociální a zdravotní péče). [17], [21]

V posledních letech se díky rozsáhlým dotacím a poskytnutým úvěrům uskutečnilo několik větších investičních akcí. Město vybuodovalo chybějící plošnou plynofikaci, kanalizaci a skupinový vodovod díky dotacím od Státního fondu životního prostředí. Dále ve městě vzniklo nové víceúčelové hřiště díky poskytnuté dotaci od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a zbytek byl dofinancován z rozpočtu města.

Proběhla také výstavba nového pavilonu základní školy a v posledních dvou letech sledovaného období (2013 – 2014) mělo město možnost zrekonstruovat devět místních dopravních komunikací v rámci projektu „Čistou botou přes Touškov“. [22]

3.3 Organizační struktura

Jak již bylo zmíněno výše, Město Touškov patří k obcím s pověřeným obecním úřadem. V praxi to znamená, že Městský úřad Město Touškov zajišťuje spolu s výkonem samosprávy obce též služby spojené s výkonem státní správy.

Státní správa je na úřadě města zajišťována i pro obce regionu. Region je vymezen příslušnými zákony, např. rozsah správního obvodu pro výkon stavební činnosti řeší stavební zákon. Pro občany okolních obcí to znamená, že třebaže mají své vlastní

obecní úřady, pro řešení stavebních záležitostí spadají pod Městský úřad Město Touškov. Sídlo městského úřadu se nachází v budově radnice, kde najdeme také stavební úřad, matriku, kancelář starostky a dalších pracovníků úřadu.

Výkon státní správy je v Městě Touškově zajišťován následujícími odbory:

- stavební odbor,
- sociální pracovník, správa hřbitova, přestupková komise,
- evidence obyvatel, matrika (rovněž výkon samosprávy obce).

Samosprávu obce zajišťují tyto odbory:

- finanční odbor,
- bytový odbor, odbor životního prostředí (přenesený výkon státní správy),
- stavební technik a silniční správní úřad.

Součástí městského úřadu je samozřejmě také podatelna a pokladna. Vedoucím úřadu je tajemnice a dohromady úřad zaměstnává jedenáct pracovníků. [22]

Občané města si volí celkem patnáct zastupitelů, volených v komunálních volbách vždy na čtyřleté funkční období. Z členů zastupitelstva se poté volí starosta, místostarosta a rada města, kteří plní své úkoly dané zákonem o obcích. Starostkou města je v současné době paní Iveta Zajíčková, která je pro svou funkci uvolněna, tzn., že nevykonává své občanské zaměstnání, ale pouze výkon zastupitele na plný úvazek. [12], [22]

Zastupitelstvo obce dále zřizuje, podle zákona o obcích, finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce. Finanční výbor je nejen kontrolním orgánem, ale také iniciativním orgánem. V praxi je hlavní náplní práce výboru zapojení se do rozpočtového procesu, tedy projednávání rozpočtu, jeho plnění a vytváření rozpočtových opatření. Kontroluje dodržování všech povinností stanovených obci při jejím hospodaření. [7]

Kontrolní výbor je výkonným orgánem zastupitelstva obce a plní všechny kontrolní úkoly, kterými ho zastupitelstvo obce pověří. Kontroluje plnění usnesení zastupitelstva

a rady obce, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem v rámci samostatné působnosti. [7], [22]

Rada obce (složená ze starostky, místostarosty a dalších třech zastupitelů) zřizuje dle zákona o obcích komise, které jí pomáhají při výkonu samostatné působnosti. V současné době zřizuje rada tyto komise:

- přestupková komise,
- bytová komise,
- kulturně-redakční komise.

Hlavním cílem kulturně-redakční komise je zlepšení informovanosti občanů města a veřejnosti. Za tímto účelem vydává tištěný zpravodaj města (již od roku 1991) a v posledních letech též videozpravodaj, který zachycuje vše, co se ve městě děje. [12], [22]

4 Analýza finančního hospodaření města Město Touškov

Analýza finančního hospodaření města Město Touškov vychází z materiálů za pětileté období, konkrétně z let 2010 až 2014. Potřebné informace k této části práce jsou čerpány ze závěrečných účtů a účetních výkazů města Město Touškov, které byly poskytnuty pracovníky městského úřadu v Městě Touškově.

4.1 Majetek města

Město Touškov hospodaří s majetkem, který má ve svém vlastnictví. Hospodaření s majetkem patří do samostatné působnosti města a jeho povinností je vést evidenci všech položek majetku. Do majetku města Město Touškov patří budova radnice, ve které se nachází také sídlo městského úřadu a městské policie. Pro zajištění školní docházky vlastní město budovu základní a mateřské školy, včetně veškerého vybavení. Pro sportovní účely provozuje město tělocvičnu a sportovní hřiště (víceúčelové hřiště, fotbalové hřiště, tenisové kurty). V majetku obce je dále dům s pečovatelskou službou, lékárna, stavební pozemky, bytové a nebytové domy, sběrný dvůr a další budovy.

Součástí majetku je také požární zbrojnice (včetně vybavení a hasičského auta), osobní automobily, traktor, multikáry, počišťovací vůz, dopravní komunikace a chodníky, městský mobiliář (lavičky, odpadkové koše, autobusová zastávka), inženýrské sítě, lesy, pole a veřejná prostranství (náměstí, park). Pro případ vzniku nepředvídatelných událostí nechalo město pojistit veškerý svůj majetek. Jde především o budovu základní a mateřské školy, radnice a další. [19]

4.1.1 Aktiva

Aktiva města jsou tvořena (obdobně jako u soukromoprávních jednotek) dlouhodobým a oběžným majetkem. Z následující tabulky je patrné, že stálá aktiva tvoří převážnou část celkových aktiv města. Nejvyšší hodnoty nabývala v roce 2010, kdy jejich výše přesáhla 310 mil. Kč. Největší pokles byl zaznamenán hned v následujícím roce, kdy jejich hodnota klesla pod 200 mil. Kč. Toto snížení zapříčinilo zavedení odepisování majetku od roku 2011. Do roku 2010 účtové předpisy nedovolovaly obcím odepisovat svůj dlouhodobý majetek. V roce 2011 činily odpisy majetku města 127.583 tis. Kč.

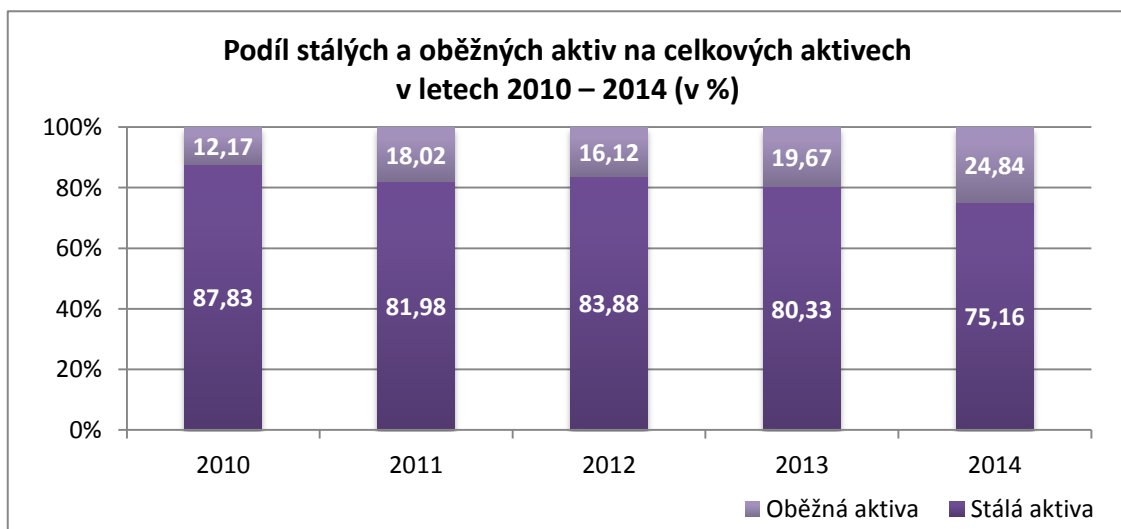
Tab. č. 1: Struktura aktiv města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Stálá aktiva	313.352,88	195.286,33	212.390,28	243.577,28	240.722,70
Oběžná aktiva	43.438,48	42.916,20	40.816,48	59.633,52	79.542,02
Aktiva celkem	356.791,36	238.202,53	253.206,76	303.210,80	320.264,72

Zdroj: [19], vlastní zpracování, 2015

Hodnota oběžných aktiv byla v prvních třech letech sledovaného období poměrně stabilní. V posledních dvou letech se však hodnota začala výrazně navyšovat, v každém roce přibližně o 19 mil. Kč. Tento nárůst byl způsoben značným navýšením finančních prostředků na základním běžném účtu. Oběžná aktiva hrají důležitou roli při hodnocení likvidity, které bude věnována samostatná kapitola dále v textu.

Na obrázku č. 2 můžeme názorně vidět, jak se dlouhodobě zvyšuje poměr mezi stálými a oběžnými aktivy města. V roce 2010 byl poměr mezi nimi nejrozdílnější, hodnota stálých aktiv činila více než 87,8 %. S výjimkou posledního roku sledovaného období, oběžná aktiva nepřesáhla podíl 20 % celkových aktiv, v roce 2014 však došlo k jejich výraznějšímu navýšení.

Obr. č. 2: Podíl stálých a oběžných aktiv na celkových aktivech města (v %)

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

4.1.1.1 Stálá aktiva

Stálá aktiva představují majetek, se kterým město hospodaří déle než jeden rok. Tato aktiva tvoří dlouhodobý nehmotný, hmotný a finanční majetek. Město Touškov

po celou dobu sledovaného období navíc evidovalo dlouhodobou pohledávku ve výši 10 tis. Kč. Tato pohledávka představuje jistinu od společnosti METAL a.s., která poskytla platební kartu pro čerpání pohonných hmot bezhotovostně. Hodnoty jednotlivých stálých aktiv za sledované období popisuje následující tabulka. [22]

Tab. č. 2: Přehled stálých aktiv města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
DNM	1.004,94	550,82	502,27	453,73	233,12
DHM	306.257,03	188.644,07	205.795,53	237.027,08	234.387,40
DFM	6.080,90	6.081,43	6.082,48	6.086,47	6.092,18
Dl. pohledávky	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
Celkem	313.352,87	195.286,32	212.390,28	243.577,28	240.722,70

Zdroj: [19], vlastní zpracování, 2015

Dlouhodobý nehmotný majetek města ve sledovaném období postupně klesá. Tento majetek obsahuje položky software, drobný a ostatní dlouhodobý nehmotný majetek, který zahrnuje územní plán města, projektovou dokumentaci pro výstavbu bytů, architektonickou studii kulturních zařízení a lesní hospodářský plán pro efektivnější hospodaření se svými lesy.

Dlouhodobý hmotný majetek tvoří největší položku stálých aktiv, více než 96 %. V položkách rozvahy město vykazuje stavby, pozemky, kulturní předměty, samostatné movité věci a soubory movitých věcí, drobný a nedokončený dlouhodobý hmotný majetek. Nejobjemnější položkou dle údajů z rozvahy jsou stavby. Jak můžeme vidět v tabulce č. 3, jejich hodnota ve sledovaném období kolísá. Největší pokles pozorujeme v roce 2011 vlivem zahájení odepisování dlouhodobého majetku. Kolísání je způsobeno značným financováním rekonstrukcí, které město v uplynulých letech na stavbách provedlo. Největší nárůst zaznamenáváme v roce 2014, o cca 41.761 tis. Kč, kdy byla dokončena rekonstrukce místních dopravních komunikací. [19]

Tab. č. 3: Hodnota staveb města Město Touškov (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Stavby	255.151,94	149.223,75	148.672,96	142.230,49	183.992,29

Zdroj: [19], vlastní zpracování, 2015

Dlouhodobý finanční majetek tvoří majetkové účasti města v akcích a podílových listech společností. Město Touškov je vlastníkem 5 668 kusů kmenových akcií se jmenovitou hodnotou 1.000 Kč společnosti Vodárenská a kanalizační a.s. Dále město vlastní 267 891 kusů podílových listů Investiční kapitálové společnosti Komerční banky, a.s., které se v průběhu sledovaného období mírně zhodnotily. [21], [22]

4.1.1.2 Oběžná aktiva

Oběžná aktiva představují krátkodobý majetek města. Ten je charakteristický svou dobou použitelnosti, která je zpravidla kratší než jeden rok. V následující tabulce jsou znázorněny položky oběžného majetku, který Město Touškov vykazuje ve své rozvaze.

Tab. č. 4: Přehled oběžných aktiv města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Zásoby	5,44	4,79	5,77	5,52	5,52
Pohledávky	12.081,24	2.885,61	2.111,09	2.848,59	2.424,18
Finanční majetek	31.351,80	40.025,80	38.699,61	56.779,41	77.112,32
Celkem	43.438,48	42.916,20	40.816,47	59.633,52	79.542,02

Zdroj: [19], vlastní zpracování, 2015

Zásoby udržuje město na velmi nízké úrovni a během sledovaného období byla jejich výše poměrně stabilní. Tvoří je pohlednice, turistické karty pro sběratele a knihy „Paměť krajiny VII“. Tato kniha popisuje drobné památky Touškovska a Úněšovska. [22]

Pohledávky města zachycují dlouhodobě klesající trend. Nejvyššího bodu nabývaly v roce 2010, kdy byla jejich výše o necelých 10 mil. Kč vyšší než v následujících letech. Tento rozdíl zapříčinila vzniklá pohledávka za státním rozpočtem, která byla v následujícím roce splněna. Město dále eviduje pohledávky za odběrateli, zaměstnanci, vybranými vládními institucemi aj. Největší podíl zaujímají krátkodobé poskytnuté zálohy, které v poměru tvoří 25 % celkových pohledávek.

Nejdůležitější část oběžného majetku tvoří finanční majetek, který představuje více než 90 % oběžných aktiv. Výjimkou je rok 2010, kdy byla hodnota finančního majetku o něco nižší z důvodu nevyřízené pohledávky za státním rozpočtem (očekávaná dotace od SFŽP ČR na výstavbu sběrného dvora).

4.1.2 Pasiva

Pasiva města obsahují vlastní a cizí zdroje financování. Následující tabulka jasně ukazuje, že město je financováno hlavně vlastním kapitálem. Cizí zdroje (úvěry apod.) město využívá pouze v případě větších plánovaných investičních akcí.

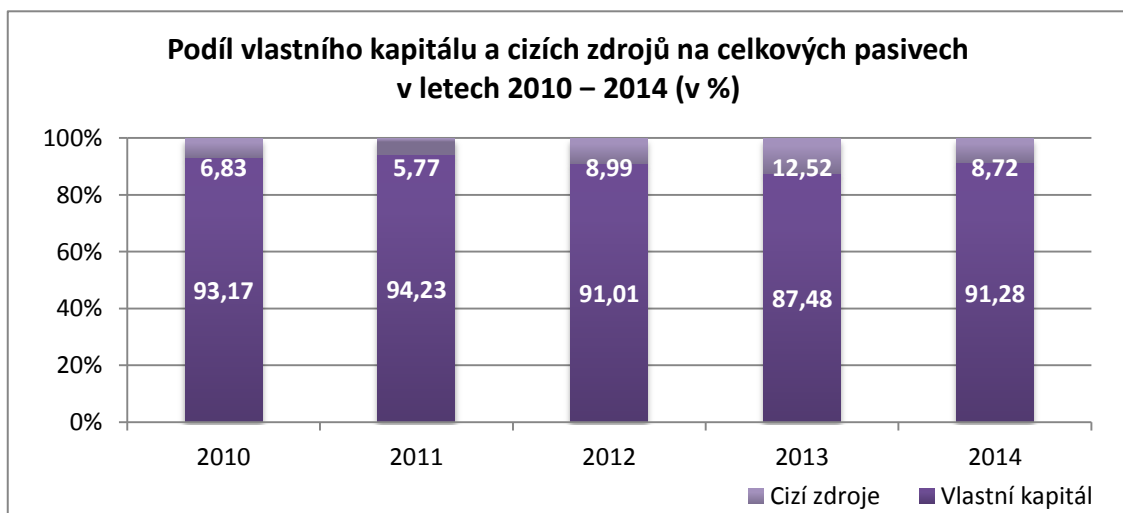
Tab. č. 5: Struktura pasiv města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Vlastní kapitál	332.414,93	224.457,99	230.439,96	265.257,91	292.322,25
Cizí zdroje	24.376,43	13.744,54	22.766,80	37.952,89	27.942,47
Pasiva celkem	356.791,36	238.202,53	253.206,76	303.210,80	320.264,72

Zdroj: [19], vlastní zpracování, 2015

V tabulce č. 5 si můžeme všimnout, že hodnota vlastního kapitálu se od roku 2011 neustále zvyšuje. Je to způsobeno růstem položek „jmění účetní jednotky“ a dosahování vyššího „výsledku hospodaření“. Během celého sledovaného období město využívá též cizí kapitál. Nejvyšší hodnotu evidujeme v roce 2013, kdy město ještě splácelo dlouhodobý úvěr na výstavbu nového pavilonu základní školy a již začalo čerpat nový úvěr na rekonstrukci dopravních komunikací.

Obr. č. 3: Podíl vlastního kapitálu a cizích zdrojů na celkových pasivech města (v %)

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Z obrázku č. 3 je patrné, že téměř celá aktiva města jsou kryta vlastními zdroji. Podíl vlastního kapitálu překračoval hranici 90 % celkových pasiv, kromě roku 2013, kdy zaznamenáváme největší podíl cizích zdrojů, a to 12,52 %.

4.1.2.1 Vlastní kapitál

Dle údajů z tabulky č. 5 je zřejmé, že většina pasiv je tvořena vlastním kapitálem, který má od roku 2011 rostoucí charakter. Obrovský propad mezi roky 2010 a 2011, téměř o 108 mil. Kč, byl způsoben změnami ve vedení účetnictví územních samosprávných celků a změnami sestavování rozvahy. Některé položky byly zrušeny, jiné sloučeny či nahrazeny. Největší pokles zaznamenáváme v položce „jmění účetní jednotky a upravující položky“, kde pozorujeme úbytek o více než 112 mil. Kč, což bylo zapříčiněno „oceňovacími rozdíly při změně metody“ sestavování rozvahy.

4.1.2.2 Cizí zdroje

Cizí zdroje zahrnují krátkodobé a dlouhodobé závazky vůči věřitelům, přičemž dlouhodobé závazky jsou tvořeny pouze dlouhodobými úvěry pro investiční činnost města. Město se řídí zásadou, že úvěr využije pouze v případě plánované investice, nikoli pro překlenutí nedostatku finančních prostředků k financování provozní činnosti.

Hodnota cizích zdrojů během sledovaného období mírně kolísala. V minulých letech proběhla výstavba nového pavilonu základní školy, která byla financována částečně dotací od Ministerstva financí ČR (prvotně čerpán úvěr na předfinancování, který byl jednorázově splacen po obdržení dotace) a částečně úvěrem od Komerční banky (spláceno v letech 2009 – 2014).

V posledních dvou letech sledovaného období (2013 – 2014), díky úvěru od České spořitelny, mělo město možnost zrekonstruovat devět místních dopravních komunikací v rámci projektu „Čistou botou přes Touškov“. První splátka tohoto úvěru proběhla v roce 2014 částkou 750 tis. Kč. Nadále bude úvěr splácen dle splátkového kalendáře třemi miliony korun ročně až do roku 2024. [21], [22]

Tab. č. 6: Přehled cizích zdrojů města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Dlouhodobé závazky	11.304,93	8.250,00	13.171,37	22.228,27	19.228,27
Krátkodobé závazky	13.071,50	5.494,54	9.595,42	15.724,62	6.714,20
Rezervy	0	0	0	0	2.000,00
Celkem	24.376,43	13.744,54	22.766,79	37.952,89	27.942,47

Zdroj: [19], vlastní zpracování, 2015

Jak můžeme dále vyčíst z tabulky č. 6, počínaje rokem 2014 si město začalo tvořit finanční rezervu na základě doporučení od kontrolora hospodaření z krajského úřadu. Ta je tvořena z důvodu vedení doposud neukončeného soudního sporu pro případný negativní výsledek soudního líčení. V následujících dvou letech si bude město dále účetně oddělovat peněžní prostředky pro docílení konečné částky 6 mil. Kč. [22]

4.2 Rozpočtový proces

Základem hospodaření města je rozpočet. Město má povinnost jej každoročně sestavovat (viz rozpočtový proces, kap. 2.2) a v daném období hospodařit podle schváleného rozpočtu. Návrh rozpočtu sestavuje finanční výbor spolu s radou města. Sestavovaný rozpočet se odvíjí od plnění rozpočtu předchozího roku a zohledňují se předpokládané příjmy a výdaje v rozpočtovém roce. Na příjmové stránce návrhu rozpočtu se objevují položky daňových příjmů, příspěvek ze státního rozpočtu na výkon státní správy apod. Následně je sestavována výdajová stránka rozpočtu. Prvotně se plánují běžné výdaje, až poté kapitálové výdaje. Zohledňují se příspěvky na provoz příspěvkových organizací, které jsou projednány s vedením těchto organizací. Hlavním úkolem při sestavování rozpočtu je co nejpřesněji odhadnout celkovou podobu příjmů a výdajů města. Rozpočet města musí být vždy vyrovnaný, případný schodek musí být kryt přebytkem hospodaření města z minulých období nebo přijatým úvěrem.

Sestavený návrh rozpočtu projednává rada města spolu s finančním výborem. Po projednání návrhu schvaluje rozpočet města zastupitelstvo. Podle zákona č. 250/2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, je město povinno zveřejnit návrh rozpočtu na své úřední desce po dobu nejméně 15 dnů před jeho projednáním zastupitelstvem pro případné připomínky občanů.

Rozpočet se schvaluje na zasedání zastupitelstva v průběhu prosince. Není-li rozpočet schválen před začátkem rozpočtového roku, hospodaří město dle rozpočtového provizoria až do doby jeho schválení. Město Touškov se v posledních letech do takové situace nedostalo. Během sledovaného období se zastupitelstvu vždy podařilo rozpočet schválit před 1. lednem, tudíž nebyla nutnost řídit se pravidly provizoria.

Hospodaření podle schváleného rozpočtu zabezpečuje rada města. Průběžnou kontrolu plnění rozpočtu provádí finanční odbor, finanční výbor a rada města. Na kontrole se

mohou podílet i občané města během veřejných zasedání zastupitelstva. Veřejnost má možnost sledovat výsledky ročního hospodaření města také na úřední desce městského úřadu či v elektronické podobě na webových stránkách města.

Během roku může docházet ke změnám rozpočtu. Příkladem je dotace, která v době schvalování rozpočtu nebyla přislíbena, a tudíž nemohla být zahrnuta do příjmové stránky rozpočtu. Současně s přislíbenou dotací může být navýšena i položka výdajů, na kterou bude dotace použita. Změny rozpočtu schvaluje zastupitelstvo nebo v určitých případech rada města, pověřil-li ji tím zastupitelstvo.

Povinností města je také sestavení závěrečného účtu o ročním hospodaření města po uplynutí rozpočtového roku. Závěrečný účet projednává rada, finanční výbor a následně ho schvaluje zastupitelstvo. Město je dále povinno nechat své hospodaření za předcházející rok přezkoumat. Přezkoumání hospodaření provádí Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor ekonomický, oddělení přezkoumání hospodaření obcí a kontroly. Ten vyhotoví zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření, která je poté součástí závěrečného účtu. [22]

4.3 Příjmy města

Realizace záměrů zastupitelstva obce je závislá na množství finančních prostředků odsouhlaseném v rozpočtu města, podle něhož město hospodaří. Stav financí v rozpočtu předurčuje množství a objem akcí, které je město schopno ve své působnosti realizovat.

Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, město je povinno ve své pozici plnit částečný výkon státní správy, se kterým se pojí vysoké finanční náklady. Pro výkon státní správy město dostává příspěvek od státu, který ovšem rozhodně nepokrývá veškeré finanční náklady s ním související.

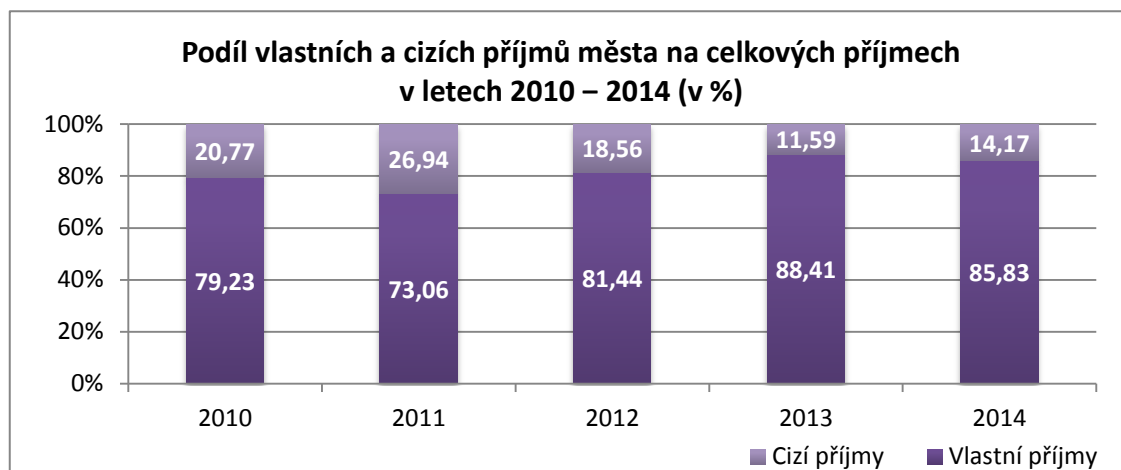
Tab. č. 7: Struktura příjmů města v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Vlastní příjmy	38.994,53	37.489,82	34.499,86	64.727,23	73.843,48
Cizí příjmy	10.224,57	13.823,95	7.862,27	8.486,31	12.194,75
Příjmy celkem	49.219,10	51.313,77	42.362,13	73.213,54	86.038,23

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Základní členění příjmů města je na vlastní a cizí příjmy. Celkové příjmy zachycují během sledovaného období dlouhodobě rostoucí tendenci. Nevyšších vlastních příjmů město nabylo v roce 2014 díky mimořádně vysokým daňovým a kapitálovým příjmům. Naopak nejnižších vlastních i cizích příjmů město dosáhlo v roce 2012, kdy dokonce vykázalo ztrátu hospodaření. [20]

Obr. č. 4: Podíl vlastních a cizích příjmů města na celkových příjmech (v %)

Zdroje: vlastní zpracování, 2015

Obrázek č. 4 nám ukazuje, že podíl vlastního kapitálu na celkových příjmech města byl ve sledovaném období velmi vysoký. Kromě roku 2011 byl tento podíl přibližně 80 %, v roce 2013 dokonce 88 %, což je velmi pozitivní pro hodnocení zadluženosti obce.

4.3.1 Vlastní příjmy

Vlastní příjmy tvoří převážnou část příjmové strany rozpočtu města. Skládají se z příjmů daňových, nedaňových a kapitálových. Velikost vlastních příjmů zobrazuje následující tabulka. Rozhodující podíl zaujímají daňové příjmy, jejichž výše se odvíjí od množství daňových subjektů náležejících obci. [20]

Tab. č. 8: Přehled vlastních příjmů města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Daňové příjmy	22.609,27	23.325,41	24.184,63	31.628,98	34.298,10
Nedaňové příjmy	9.768,71	9.048,76	10.273,09	9.704,55	7.620,89
Kapitálové příjmy	6.616,55	5.115,65	42,15	23.393,70	31.924,49
Celkem	38.994,53	37.489,82	34.499,86	64.727,23	73.843,48

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

4.3.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou nejstabilnější a největší součástí příjmů města, proto také hrají velkou roli při sestavování návrhu rozpočtu. V tabulce č. 9 můžeme vidět výrazné navýšení příjmů mezi roky 2012 a 2013, které způsobila legislativní úprava daňových zákonů, konkrétně změna daňových sazeb a přidělovacího podílu finančních prostředků obcím.

Daňové příjmy lze rozdělit do dvou částí. První část tvoří nárok obce na podíl z celostátně vybíraných daní. Tyto daně vybírá stát a následně jejich výnos přerozděluje podle stanovených koeficientů krajům a obcím. Největší přijatou platbou ze státního rozpočtu představují „daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů“, která má po celou dobu sledovaného období rostoucí charakter. Obdobně položka „daň z přidané hodnoty“ zaznamenává dlouhodobě rostoucí tendenci.

Příjem města z majetkových daní je tvořen jedinou položkou, a to daní z nemovitých věcí. Velikost této daně je ovlivněna koeficientem podle počtu obyvatel obce ve výši 1,4 dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Město ji může dále ovlivnit stanovením místního koeficientu pro násobení základní sazby daně. [4] Avšak Město Touškov tak neučinilo. Příjem z majetkových daní ve sledovaném období drží rostoucí charakter díky vysokému počtu novostaveb v obci.

Tab. č. 9: Přehled daňových příjmů města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Daň z příjmů	7.657,26	9.001,11	9.934,92	13.510,33	13.812,80
Daň ze zboží a služeb	6.493,05	6.623,88	6.532,51	9.553,48	9.883,06
Daně a poplatky	7.401,08	6.692,06	6.541,57	7.401,34	9.375,99
Majetkové daně	1.057,88	1.008,36	1.175,63	1.163,83	1.226,25
Celkem	22.609,27	23.325,41	24.184,63	31.628,98	34.298,10

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Další část daňových příjmů představují výnosy z místních poplatků. Jejich přesné složení a množství, které město vybírá, je zobrazeno v příloze A.

Převážnou část vybíraných místních poplatků tvoří „poplatek za uložení odpadů“. Celé sledované období byly stabilním příjmem rozpočtu. Tento poplatek zahrnuje též platby

za uložení odpadů na chotíkovské skládce, která je od roku 1990 ve spoluvlastnictví Chotíkova, Plzně a Města Touškova (přesně 24 %). Městu je poukázána řada finančních prostředků na základě smluvních vztahů s provozovatelem skládky. Dle údajů v příloze A je patrné, že majetkový podíl na chotíkovské skládce přináší městu vysoké příjmy. V posledním roce sledovaného období zaznamenáváme mimořádný nárůst finančních prostředků díky ukládání většího množství odpadu než v předchozích letech. V současné době je kapacita skládky téměř vyčerpána a čeká se na dostavení spalovny odpadu. Zvýšením ukládaného množství odpadu v roce 2014 byla projevena snaha o doplnění a uzavření skládky a zároveň zvýšena potřeba dokončení spalovny odpadu co nejdříve.

Další významný podíl představují správní poplatky. Pokles zaznamenáváme u položky „odvod z výherních hracích přístrojů“, konkrétně v roce 2012 o necelých 250 tis. Kč. Město omezilo provoz loterií a herních zařízení na celém území vydáním obecně závazné vyhlášky. Výtěžek z VHP odvádí provozovatelé automatů příslušnému finančnímu úřadu a následně je městu zasílán procentní podíl z těchto tržeb. Pokles výtěžku za provoz VHP byl vynahrazen několikanásobným zvýšením položky „odvod z loterií a her kromě VHP“, v roce 2012 téměř o 1,3 mil. Kč. Ten představuje 30% podíl z celostátního hrubého výnosu, který je dále přerozdělován koeficientem pro danou obec. Tyto poplatky jsou těžko plánovatelné při sestavování návrhu rozpočtu, zvláště když město usiluje o postupné snižování počtu heren ve městě.

Zanedbatelným příjmem je výběr poplatku za užívání veřejného prostranství a poplatek ze psů. Poplatek ze psů platí držitel psa, který má trvalý pobyt (nebo sídlo) na území města Město Touškov. Tento poplatek se platí za psy starší šesti měsíců. [6] Sazba poplatku za kalendářní rok je odlišná pro majitele psů žijících ve vlastním rodinném domku či bytovém domě a pro starobní důchodce. [22]

Poplatek za užívání veřejného prostranství se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství. Rozumí se tím provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících k prodeji výrobků a služeb, pro umístění reklamních zařízení, cirkusů a podobných atrakcí, užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl. [6]

4.3.1.2 Nedaňové příjmy

Již z názvu vyplývá, že tyto příjmy nejsou stanoveny na základě povinnosti dané zákonem. Jedná se o příjmy, které město získává svou vlastní činností (poskytování služeb obyvatelům města, příjmy z pronájmu nemovitostí, sběr a svoz komunálního odpadu, pohřebnictví apod.), případně výběrem sankčních poplatků, prodejem nekapitálového majetku a další. Tyto příjmy jsou důležitou součástí příjmů města, jejich strukturu a výši zachycuje následující tabulka.

Tab. č. 10: Přehled nedaňových příjmů města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků org. s přímým vztahem	8.919	8.307	9.463	8.863	7.048
Přijaté sankční platby a vratky transferů	247	24	211	62	86
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	603	718	599	780	487
Celkem	9.769	9.049	10.273	9.705	7.621

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Největší část nedaňových příjmů tvoří příjmy z vlastní činnosti. V této položce jsou zahrnuty především příjmy za zpoplatněné služby poskytované městem a příjmy z pronájmu majetku. Město pronajímá pozemky, nebytové prostory, byty apod. Nejvyšší hodnoty nabývaly v roce 2012, kdy se jejich hodnota činila 9.463 tis. Kč, v dalších letech jejich výše postupně klesala. Příčinou poklesu je prodej některých bytů, které byly původně pronajímány. Přijaté sankční platby či vrácené transfery netvoří významnou část příjmů města, jsou spíše mimořádným příjmem do rozpočtu.

4.3.1.3 Kapitálové příjmy

Do kapitálového příjmu města jsou zahrnuty příjmy z prodeje movitých a nemovitých věcí (pozemky, byty, zahrádky atd.), přijaté dary na pořízení dlouhodobého majetku apod. Tento příjem je ovšem nejistý, proto lze jen těžko stanovit jeho výši při sestavování návrhu rozpočtu. [22]

Důležitým požadavkem při zamýšleném nákupu či prodeji kapitálu je záměr. Vše musí předem projít schvalovacím řízením zastupitelstva, ovšem tyto procesy jsou velice zdoluhavé a ve finále nejisté. [22]

Během sledovaného období zaznamenávají kapitálové příjmy největší výkyvy. V prvních třech letech sledovaného období tvořily kapitálové příjmy nejnižší část celkových příjmů. V roce 2012 byla jejich výše naprosto zanedbatelná v celkovém rozpočtu města. Ovšem v roce 2013 a 2014 několikanásobně převyšovaly nedaňové příjmy a svojí výší se téměř přiblížily daňovým příjmům.

Tab. č. 11: Přehled kapitálových příjmů města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	835,70	68,35	15,65	715,50	2.624,49
Ostatní kapitálové příjmy	5.780,85	5.047,30	26,50	22.678,20	29.300,00
Celkem	6.616,55	5.115,65	42,15	23.393,70	31.924,49

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Nejnižší hodnoty, dle údajů z tabulky č. 11, nabývají kapitálové příjmy v roce 2012, kdy město dokonce vykázalo ztrátu hospodaření. Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku zachycují velice nestabilní průběh. Nejvyšší hodnoty nabývají v roce 2014, kdy město prodalo několik svých pozemků a bytů.

Ostatní kapitálové příjmy zaznamenávají obdobný průběh. V posledních dvou letech sledovaného období pozorujeme několikanásobný nárůst v porovnání s předchozími roky. Ten byl způsoben mimořádným příjmem do rozpočtu města, který město získalo pro zlepšení své finanční situace a pro své investiční záměry. Byl poskytnut na základě „dohody o investičním záměru výstavby zařízení na termické zpracování tuhého komunálního odpadu“ s Plzeňskou teplárenskou. [22]

4.3.2 Cizí příjmy

Cizí příjmy představují přijaté dotace a transfery do rozpočtu města. Dle základní povahy a účelu využití je můžeme rozdělit na neinvestiční (běžné) a investiční (kapitálové) přijaté transfery. Jejich výši zobrazuje následující tabulka.

Tab. č. 12: Přehled cizích příjmů města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Neinvestiční přijaté transfery	10.073,57	8.150,09	7.364,58	5.348,04	8.824,40
Investiční přijaté transfery	151,00	5.673,86	497,69	3.138,27	3.370,35
Celkem	10.224,57	13.823,95	7.862,27	8.486,31	12.194,75

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Neinvestiční přijaté transfery pocházejí ze státního rozpočtu, z veřejných rozpočtů územní samosprávy (od obcí a krajů) a z vlastních fondů. Město Touškov nespravuje žádný vlastní fond. Hodnoty neinvestičních transferů zobrazují klesající charakter, kromě posledního roku, kdy došlo k opětovnému vzrůstu o téměř 3,5 mil. Kč. Příjmy ze státního rozpočtu byly velice stabilní, lišila se velikost příjmů z veřejných rozpočtů.

Investiční přijaté transfery slouží k financování dlouhodobého majetku města. Plynou ze státního rozpočtu, státních fondů či od mezinárodních institucí (např. EU). Tyto příjmy se během sledovaného období lišily podle prováděných investičních akcí. Úspěšné získávání dotací má významný vliv na uskutečňování investičních záměrů. Získáním těchto dotací bylo město schopno realizovat i větší investiční projekty. [20]

4.4 Výdaje města

Velikost výdajů závisí na množství příjmů, vytvořených rezerv (přebytek rozpočtu z minulých let), případně na možnosti zvýšení příjmů cizími zdroji. O využití finančních prostředků rozhoduje město samostatně. Struktura výdajů nám poskytuje informace o tom, na co byly finance použity.

Základní členění výdajů je na běžné a kapitálové. Běžné výdaje se každoročně opakují, jedná se například o výdaje na platy zaměstnanců obce, na energie apod. Kapitálové výdaje zahrnují finanční prostředky na dlouhodobý majetek, včetně splácení úvěrů získaných na jeho pořízení.

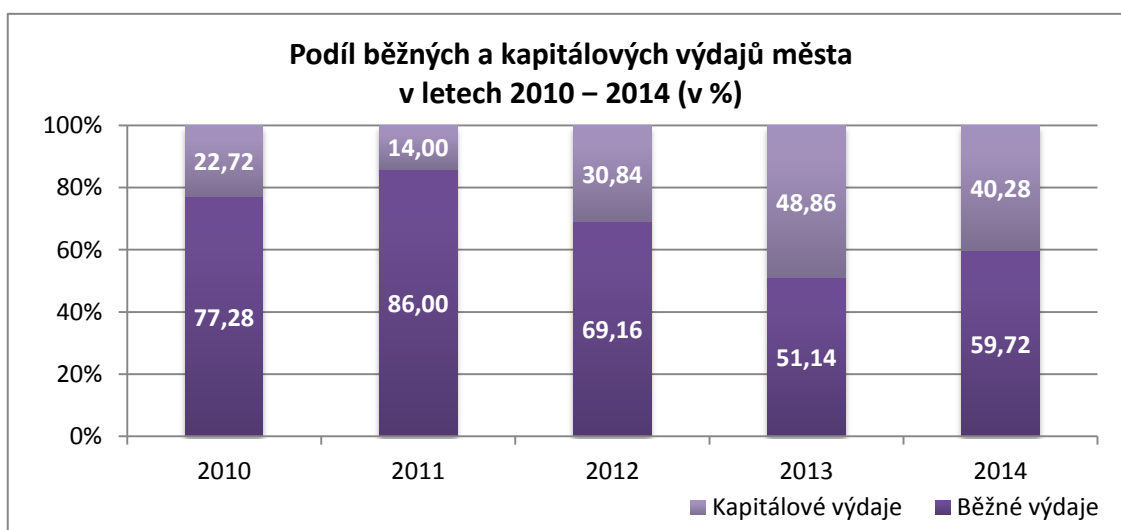
Tab. č. 13: Struktura výdajů města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Běžné výdaje	33.167,74	34.068,72	33.644,02	32.996,04	37.520,66
Kapitálové výdaje	9.749,33	5.547,58	14.999,40	31.524,77	25.306,66
Výdaje celkem	42.917,07	39.616,30	48.643,42	64.520,81	62.827,32

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Jak nám ukazuje tabulka č. 13, běžné výdaje po celou dobu sledovaného období převyšují kapitálové výdaje. Výše běžných výdajů zachycuje poměrně stabilní průběh. Největší nárůst pozorujeme v roce 2014, kdy výdaje vzrostly o více než 4,5 mil. Kč na konečných 37.520 tis. Kč.

Velice nestabilní průběh zaznamenávají kapitálové výdaje. Největší změna nastala mezi roky 2012 a 2013, kdy se jejich výše více než zdvojnásobila. Důvodem tohoto zvýšení byla investice na rekonstrukci dopravních komunikací v rámci projektu „Čistou botou přes Touškov“ v letech 2012 – 2014. [22]

Obr. č. 5: Podíl běžných a kapitálových výdajů města (v %)

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Z obrázku č. 5 je jasně viditelné, že ve všech letech sledovaného období podíl běžných výdajů převyšoval výdaje kapitálové. Nejvyššího podílu dosáhly běžné výdaje v roce 2011, a to 86 %. V následujících letech se podíl začal snižovat. Nejvyrovnanější poměr běžných a kapitálových výdajů pozorujeme v roce 2013, v posledním roce kapitálové výdaje opět poklesly.

4.4.1 Běžné výdaje

Běžné výdaje zahrnují výdaje související s vlastnictvím majetku, tj. s chodem radnice, městského úřadu, domu s pečovatelskou službou, s provozem základní a mateřské školy, údržbou veřejného prostranství a parků apod. Tyto výdaje se každoročně opakují. Z jakých položek a v jaké výši se skládají běžné výdaje města, nám zobrazuje tabulka v příloze B.

„Výdaje na platy a související výdaje“ zachycují ve sledovaném období poměrně konstantní průběh. Tvoří významnou část výdajů a téměř polovinu tvoří platy spojené s činnostmi místní správy. Nejobjemnější položkou výdajů jsou však „neinvestiční nákupy a související výdaje“. Tato položka zahrnuje nákup materiálu, vody, paliv a energie, nákup služeb, opravy majetku apod.

Významnou položkou jsou také „neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu“. Tyto výdaje obsahují příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím. Město hradí prvotní náklady spojené s jejich provozem, o výši příspěvku jedná město s vedením těchto organizací při sestavování návrhu rozpočtu. Základní a mateřské škole poskytuje město příspěvek zhruba ve výši 4,5 mil. Kč ročně. Centru pečovatelských a ošetřovatelských služeb město přispívá méně, přibližně 400 tis. Kč ročně. Tento příspěvek zahrnuje příspěvek na občany města a jejich služby, příspěvek na provoz budovy, platy pečovatelek atd.

Dalším velkým transferem jsou platby daní a poplatků do státního rozpočtu. Hodnoty transferů ve sledovaném období výrazně kolísaly. Ostatní neinvestiční výdaje nebyly z hlediska objemu příliš významné. Z údajů v tabulce si můžeme dále všimnout, že celková výše běžných výdajů se během sledovaného období nepatrně zvyšuje, největší nárůst zaznamenáváme v posledním roce.

4.4.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje města jsou tvořeny investičními nákupy a investičními transfery. Položka investičních transferů, jak vidíme v tabulce č. 14, v roce 2012 výrazně poklesla, naopak položka investičních nákupů se od téhož roku začala výrazně navyšovat. To bylo způsobeno investičními akcemi, které byly v dalších letech realizovány.

Tab. č. 14: Přehled kapitálových výdajů města (v Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Invest. nákupy	9.589.336	5.322.586	14.953.607	31.495.651	25.259.519
Invest. transfery	160.000	225.000	45.793	29.124	47.136
Celkem	9.749.336	5.547.586	14.999.400	31.524.775	25.306.655

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Největší kapitálové výdaje zaznamenalo město v roce 2013, kdy proběhla rekonstrukce místních dopravních komunikací. Město díky této investiční záležitosti čerpalo též dlouhodobý úvěr (viz cizí zdroje, kap. 4.1.2.2) pro financování veškerých nákladů spojených s rekonstrukcí a výstavbou nových silnic.

Toto je pouze jedna z hlavních investičních aktivit, které probíhaly ve sledovaném období. Většina uskutečněných aktivit byla spolufinancována z dotací ze státního rozpočtu, z veřejných rozpočtů obcí a krajů či z fondů Evropské unie. [20], [22]

5 Hodnocení současného stavu financování

V této části práce je zpracováno a vyhodnoceno saldo příjmů a výdajů města, a následně zhodnocení ukazatelů zadluženosti a likvidity města Město Touškov. Potřebné údaje pro výpočty a hodnocení jsou čerpány ze závěrečných účtů a účetních výkazů města Město Touškov.

5.1 Bilance hospodaření města

Porovnáním celkových příjmů a celkových výdajů města získáme saldo rozpočtu města. Kladné saldo vyjadřuje přebytek rozpočtu, naopak záporné saldo představuje deficit rozpočtu. Pokud se rozpočtové příjmy rovnají rozpočtovým výdajům, jedná se o vyrovnaný rozpočet. Pro město je výhodnější hospodařit s přebytkem. Na konci roku má k dispozici finanční prostředky, které může použít na začátku dalšího rozpočtového období k financování potřeb, aniž by se muselo krátkodobě zadlužovat.

Součástí rozpočtu obce nejsou jen příjmy a výdaje, ale i tzv. financování. Financování patří do třídy 8 rozpočtové skladby a popisuje situaci, kdy si obec půjčí peníze a následně je splácí, nebo kdy dojde ke změně stavu finančních prostředků na vlastních účtech. Celkové financování představuje rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji města po konsolidaci, tzn. očištění rozpočtu o interní přesuny peněz, které nemají charakter efektivního přijetí či výdaje finančních prostředků z nebo do příslušné rozpočtové jednotky. [2], [16]

Tab. č. 15: Bilance hospodaření města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Celkové příjmy	49.219	51.313	42.362	73.214	86.038
Celkové výdaje	42.917	39.616	48.643	64.521	62.827
Saldo příjmů a výdajů	6.302	11.697	- 6.281	8.693	23.211
Financování	- 6.302	- 11.697	6.281	- 8.693	- 23.211
Změna stavu na BÚ	- 3.247	- 8.642	1.360	- 17.750	- 20.211
Přijaté úvěry	0	0	7.921	12.057	0
Splátky úvěrů	- 3.055	- 3.055	- 3.000	- 3.000	- 3.000

Zdroj: [20], [21], vlastní zpracování, 2015

Z výše uvedené tabulky je evidentní, že město Město Touškov dosahovalo v prvních dvou letech sledovaného období kladného výsledku hospodaření. V roce 2010 činil přebytek hospodaření 6.302 tis. Kč, v následujícím roce byl téměř dvojnásobný, a to 11.697 tis. Kč. Přebytkem město částečně splatilo úvěry a zbytek si ponechalo jako rezervu do budoucna. V roce 2012 město vykázalo ztrátu hospodaření, která byla kryta investičním úvěrem ve výši 7.921 tis. Kč. V následujícím roce byl tento úvěr (na rekonstrukci dopravních komunikací) navýšen o dalších 12.057 tis. Kč. V dalších letech město opět dosahovalo zisku, v roce 2013 to bylo 8.693 tis. Kč a v roce 2014 dokonce 23.211 tis. Kč. Kladného výsledku hospodaření město dosáhlo především díky mimořádným příjmům od společnosti Plzeňská teplárenská. Přebytkem město opět částečně uhradilo úvěry a zbytek si ponechalo na běžném účtu do dalších let.

5.2 Ukazatelé finanční analýzy

Úlohou ukazatelů finanční analýzy je vyčíslit současnou finanční situaci. Na základě těchto ukazatelů můžeme stanovit případná opatření pro zlepšení stávající situace.

5.2.1 Zadluženost

Zadluženost je jeden z nejdůležitějších finančních ukazatelů. Celková zadluženost se stanoví jako podíl závazků (dlouhodobých i krátkodobých) a celkových pasiv. Tento ukazatel je vyjádřený v procentech a znázorňuje, jak velká část celkového majetku obce je kryta cizími zdroji. Zadluženost lze přepočítat i na jednoho obyvatele. Ta se vypočítá jako podíl závazků (dlouhodobých i krátkodobých) a počtu obyvatel v obci. Tento ukazatel stanoví, kolik by musel každý občan zaplatit, aby byla obec bez dluhů. [16]

Tab. č. 16: Ukazatelé zadluženosti

	2010	2011	2012	2013	2014
Celková zadluženost (v %)	6,83	5,77	8,99	12,52	8,10
Zadluženost na 1 obyvatele	11.868	6.691	11.085	18.478	12.630

Zdroj: [10], [19] vlastní zpracování, 2015

Z pohledu hodnocení zadluženosti podle velikostních kategorií obcí, byla průměrná výše dluhu obce (1 000 – 4 999 obyvatel) v roce 2012 ve výši 5.471 Kč na 1 obyvatele. Obce této velikosti jsou nejméně zadlužené ze všech kategorií. [15] Dle údajů z výše uvedené tabulky můžeme říci, že zadluženost města Město Touškov se pohybuje

vysoko nad průměrem Ministerstva financí ČR. Nejnižší zadluženost (celkovou i v přepočtu na jednoho obyvatele) vykázalo město v roce 2011. Naopak nejvyšší celkové zadluženosti dosáhlo město v roce 2013, ve výši 12,52 %, kdy město stále splácelo úvěr na výstavbu pavilonu základní školy a již druhým rokem čerpalo úvěr na rekonstrukci dopravních komunikací. [12], [21]

5.2.2 Dluhová služba

Zadluženost lze hodnotit i dalším ukazatelem, kterým je dluhová služba. Na základě ukazatele dluhové služby, definovaném Ministerstvem financí ČR podle usnesení vlády č. 346/2000, přiděluje stát obcím individuální účelové dotace kvůli omezení zadluženosti územních celků. Tento ukazatel je dán podílem dluhové služby a dluhové základny. Je vyjádřen v procentech a nesmí přesáhnout hraniční hodnotu 30 %. Dluhová služba se vypočte jako součet splátek jistin, úroků a leasingu. Dluhová základna představuje celkové příjmy města. [3]

Tab. č. 17: Ukazatel dluhové služby města (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014
Ukazatel dluhové služby	9,71	9,41	8,56	6,99	6,71

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

V letech 2010 a 2011 se hodnota dluhové služby pohybovala mezi 9 – 10 %. To bylo způsobeno tím, že město splácelo dlouhodobý úvěr na výstavbu nového pavilonu základní školy. V dalších letech sledovaného období hodnota tohoto ukazatele postupně klesala, i když město v roce 2012 čerpalo další investiční úvěr na rekonstrukci dopravních komunikací. V letech 2013 a 2014 byla hodnota dluhové služby nejnižší. Přestože město po celou dobu splácelo dlouhodobé úvěry, v posledních dvou letech sledovaného období město získalo mimořádné příjmy. Proto ukazatel dluhové služby vykazuje nižší hodnoty, než v předchozích letech, v porovnání velikosti příjmů s velikostí splátek jistin a úroků.

Ukazatel dluhové služby, jak ukazuje tabulka č. 17, v žádném roce sledovaného období nepřekročil hranici 30 %, navíc byl po celou dobu velmi nízký. Proto můžeme říci, že město nemá ztížené podmínky při získávání dotací či návratných finančních výpomocí.

5.2.3 Likvidita

Dalším důležitým finančním ukazatelem, je ukazatel likvidity, který vhodně doplňuje ukazatel zadluženosti. Likviditu lze definovat jako schopnost hradit ve stanovených termínech své splatné závazky. Vyjádření ukazatele zadluženosti bez doplnění ukazatele likvidity by mohlo být zavádějící, jelikož většina obecního majetku je majetkem nemovitým, a tedy velmi málo likvidním (tzn. nelze jej v krátké době přeměnit na finanční prostředky). Proto i nízká zadluženost může být v případě nízké likvidity majetku obce problematickou. [1]

Každá položka majetku obce má různou dobu likvidnosti. Nejlikvidnější jsou bezesporu finanční prostředky na běžných účtech či v hotovosti. Nejméně likvidní jsou stálá aktiva, proto se při výpočtech likvidity nezahrnují. Likvidita je stanovena poměrem, který udává, jak jsou kryty krátkodobé závazky likvidními prostředky. [14], [16]

Běžnou likviditu určíme jako podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Vyjadřuje, kolikrát je město schopno splatit své krátkodobé závazky, pokud by byla veškerá oběžná aktiva přeměněna na peněžní prostředky. Doporučené rozmezí hodnot, kterého by mělo město dosáhnout, je 2 – 2,5. Do výpočtu pohotovosti likvidity jsou oběžná aktiva snížena o zásoby, jakožto nejméně likvidní oběžný majetek. Rozmezí doporučených hodnot se nachází mezi 1 – 1,5. Okamžitá likvidita porovnává pouze finanční majetek a krátkodobé závazky. Vyjadřuje okamžitou schopnost hradit krátkodobé závazky a výše tohoto ukazatele by se měla pohybovat v rozmezí 0,2 – 0,5. [16]

Tab. č. 18: Ukazatelé likvidity

	2010	2011	2012	2013	2014
Běžná likvidita	3,32	7,81	4,25	3,79	11,85
Pohotová likvidita	3,32	7,81	4,25	3,79	11,85
Okamžitá likvidita	2,40	7,28	4,03	3,61	11,48

Zdroj: [19], vlastní zpracování, 2015

Z výše uvedené tabulky je patrné, že v žádném roce sledovaného období se ani jedna hodnota ukazatelů likvidity nepohybovala v doporučeném rozmezí. Oběžná aktiva byla v prvních třech letech sledovaného období v přibližně stejné výši. V letech 2013 a 2014 došlo k výraznému navýšení finančních prostředků, díky kterým vzrostla i likvidita. Výše krátkodobých závazků poměrně kolísala a díky tomu kolísaly i hodnoty likvidity.

Nejvyšších hodnot nabývaly krátkodobé závazky v letech 2010 a 2013, v tabulce proto v těchto letech evidujeme nejnižší hodnoty likvidity. Naopak velmi nízkou hodnotu závazků vykazovalo město v roce 2014, v kombinaci s vysokým objemem oběžných aktiv město disponovalo velmi vysokou likviditou.

Z vypočítaných hodnot likvidity lze soudit, že oběžný majetek města lze hodnotit jako velmi likvidní a splácení krátkodobých závazků je pro město bezproblémové.

6 Návrhy na zlepšení stávající situace

Na základě výsledků finanční analýzy města Město Touškov můžeme říci, že hospodaření města je celkem příznivé. Kromě roku 2012 město vždy dosáhlo kladného výsledku hospodaření. V této kapitole jsou navrženy možnosti, jak by město mohlo navýšit své příjmy či omezit své výdaje, případně jak efektivněji hospodařit se svými finančními prostředky.

Nejvyšší příjmy pro město představují daňové příjmy, jejichž výši však nemůže zásadně ovlivnit. Do rozpočtu města plyne procentní podíl z celostátního hrubého výnosu DPH a daní z příjmů. V plné výši náleží obci vybírané místní poplatky a daň z nemovitých věcí. Místní poplatky má město vcelku dobře nastavené. Jedním z návrhů, jak by město mohlo navýšit své příjmy, je zavedení místního koeficientu u daně z nemovitých věcí. Jiné daňové příjmy město nemá šanci ovlivnit.

Výnos daně z nemovitých věcí může město navýšit, pokud zvýší obecně závaznou vyhláškou koeficient, který stanovuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí v § 6 odst. 4 písm. a). Tento zákon povoluje zvýšit koeficient o jednu kategorii. Město Touškov spadá do rozmezí od 1 000 do 6 000 obyvatel, jehož koeficient je 1,4 a dle zákona ho může zvýšit na 1,6. Nutno podotknout, že koeficient podle počtu obyvatel se uplatňuje pouze u staveb a stavebních pozemků. [4]

Dále dle zákona o dani z nemovitých věcí, může obec „obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce stanovit jeden místní koeficient ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Tímto koeficientem se vynásobí daň poplatníka za jednotlivé druhy pozemků“ či zdanitelných staveb. [4] Touto cestou by se mohly daňové příjmy z nemovitých věcí až zpětinasobit. Je otázkou, zda by občané města přijali toto opatření a jakou výši by byli ochotni platit. Městu lze doporučit nejvýše koeficient 2, vyšší koeficient by mohl způsobit velkou finanční zátěž a nespokojenost občanů.

V neposlední řadě připadá v úvahu zvýšení kapitálových příjmů. Kapitálové příjmy zahrnují zejména příjmy z prodeje pozemků a nemovitostí. Zvýšením jejich prodeje může město získat další finanční prostředky. Výhodnější pro město je však tyto nemovitosti pronajímat, poněvadž z prodeje plyne městu pouze jednorázový výnos, zatímco z pronájmu město získává peníze průběžně.

Z hodnocení likvidity je patrné, že město disponuje vysokými peněžními zůstatky na běžném účtu, což se může jevit jako neefektivní. Mimořádné příjmy z let 2013 a 2014, které město obdrželo pro zlepšení finanční situace od společnosti Plzeňská teplárenská, může použít k realizaci různých projektů. Nabízí se mnohé využití, např. vybudování nových dopravních komunikací v částech obce, kde jsou nově postavené rodinné domy, případně rekonstrukce stávajících poničených cest v obci. Za zvážení by jistě také stálo vybudování cyklostezky podél řeky Mže do obce Radčice, případně až do města Plzně. Tato lokalita je velmi příjemná a cyklisty již ve velké míře využívána. Tímto by se přispělo ke zvýšení bezpečnosti cyklistů na silnicích.

Velice sporným opatřením by mohlo být zavedení bezplatné přepravy pro vybrané skupiny obyvatel. Jednalo by se o cestující s trvalým bydlištěm v Městě Touškově, pro něž by byla doprava do a z města Plzně a přilehlých obcí zdarma. V úvahu by přicházely děti ve věku od 6 do 15 let a osoby starší 65 let (ve starobním důchodu). Je otázkou, o kolik více by byla městská hromadná doprava využívána, zda by bylo nutné zavést nové dopravní linky, případně v jaké časové frekvenci.

Opačným opatřením pro město může být snižování výdajů. To je ovšem vždy komplikovanější. Redukce běžných výdajů by byla zdlouhavá a hůře proveditelná. Možným řešením, pro snížení celkových výdajů města, je snížení kapitálových (investičních) výdajů, a to získáváním většího množství dotací, obzvláště z fondů EU. Toho může město docílit vypracováváním kvalitních projektů s dobrým investičním záměrem tak, aby splňovaly veškerá kritéria pro přidělování dotací z fondů EU a měly tak větší šanci pro schválení a získání finančních prostředků.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo provést analýzu finančního hospodaření města Město Touškov, zhodnotit současný stav města a případně navrhnout opatření, která by vedla ke zlepšení stávající situace.

V teoretické části byly nejprve charakterizovány územní samosprávné celky, náplň a rozsah jejich působnosti. Dále byly zmíněny orgány, které kraje a obce zakládají, a jejich funkce, které souvisejí s výkonem jejich činnosti. Popis financování územních samosprávných celků byl, dle zvoleného tématu, zaměřen pouze na financování obcí. Nejprve byl definován rozpočtový výhled, který obce povinně sestavují na delší časové období. Z rozpočtového výhledu se následně vychází při sestavování rozpočtu, který představuje hlavní nástroj finančního hospodaření obce. Dále byla charakterizována struktura rozpočtu a rozpočtový proces, čehož bylo poté využito při zpracování praktické části bakalářské práce.

Na začátku praktické části bylo stručně představeno město Město Touškov, jeho organizační struktura a současná situace ve městě. Následoval rozbor sestavených výkazů města za období 2010 – 2014. Zásadní změnou ve vedení účetnictví, na přelomu let 2010 a 2011, bylo zavedení odepisování dlouhodobého majetku. Další změny proběhly v sestavování účetních výkazů, především v rozvaze na straně pasiv.

Kromě základních údajů byl uveden také průběh rozpočtového procesu města. Příjmy a výdaje byly rozděleny dle druhového členění platné rozpočtové skladby. Podrobným rozбором příjmů bylo zjištěno, že největší položku představují daňové příjmy. Jejich výši však město nemůže zásadním způsobem ovlivnit. Daňové příjmy zahrnují místní poplatky a podíly na celostátně vybíraných daních, kde hlavní podíl tvoří daň z příjmů, zisku a kapitálových výnosů. V rámci místních poplatků má město nejvyšší příjem z poplatku za uložení odpadů.

Kladným zjištěním bylo, že Město Touškov úspěšně získává dotace ze státního rozpočtu či fondů EU. Tyto dotace tvoří značnou část příjmové stránky rozpočtu. Město by jistě mělo dále pokračovat v získávání dotací a pokrývat jimi své kapitálové výdaje. Rozpočet města však nejen díky přijatým dotacím disponuje dostatečně vysokými příjmy.

Z analýzy výdajů bylo dále zjištěno, že běžné výdaje vždy převyšovaly výdaje kapitálové. Nejvyšší kapitálové výdaje město zaznamenalo v roce 2013 z důvodu rekonstrukce místních dopravních komunikací. Největší výkyvy během sledovaného období jsou spojeny právě s investičními akcemi, které ve městě proběhly.

Porovnáním celkových příjmů a celkových výdajů města byla zjištěna salda rozpočtu. V případě kladného salda bylo důležité určit, kam byly přebytky ukládány, v případě záporného salda bylo podstatné říci, čím byl schodek uhrazen. Hospodaření města vykazovalo ve všech letech sledovaného období přebytek rozpočtu kromě roku 2012, ve kterém město dosáhlo ztráty.

Při hodnocení hospodaření města bylo využito finančních ukazatelů zadluženosti a likvidity, které spolu úzce souvisejí. Město je v podstatě zadluženo jen minimálně. Splácí pouze jeden dlouhodobý úvěr, jehož současná zůstatková cena je ve výši 19,2 mil. Kč a který bude podle splátkového kalendáře plně splacen v roce 2024. Na základě ukazatele dluhové služby lze hodnotit hospodaření města také jako příznivé.

Dle výsledků analýzy lze hodnotit hospodaření města jako velmi dobré, a proto jsou navržená opatření pouze minimální. Pokud by bylo nutné, město má možnost zvýšit své příjmy nastavením místního koeficientu u daně z nemovitých věcí. V současnosti město tento koeficient nevyužívá. Ukazatel likvidity vykázal velmi vysoké hodnoty, zejména v posledním roce sledovaného období. Volné finanční prostředky by město mohlo využít k dalšímu zlepšení kvality života ve městě.

Analýza nám prokázala, že město hospodaří rozumným způsobem s důrazem na přebytkové hospodaření a minimální zadluženost. Účelně nakládá se svými finančními prostředky, usiluje o zvyšování kvality statků a služeb pro své občany a stará se o svůj budoucí rozvoj. Proto je i nadále městu doporučeno pokračovat ve zdravé finanční politice.

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Struktura aktiv města (v tis. Kč).....	31
Tab. č. 2: Přehled stálých aktiv města (v tis. Kč)	32
Tab. č. 3: Hodnota staveb města Město Touškov (v tis. Kč).....	32
Tab. č. 4: Přehled oběžných aktiv města (v tis. Kč)	33
Tab. č. 5: Struktura pasiv města (v tis. Kč).....	34
Tab. č. 6: Přehled cizích zdrojů města (v tis. Kč).....	35
Tab. č. 7: Struktura příjmů města v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč).....	37
Tab. č. 8: Přehled vlastních příjmů města (v tis. Kč).....	38
Tab. č. 9: Přehled daňových příjmů města (v tis. Kč)	39
Tab. č. 10: Přehled nedaňových příjmů města (v tis. Kč).....	41
Tab. č. 11: Přehled kapitálových příjmů města (v tis. Kč)	42
Tab. č. 12: Přehled cizích příjmů města (v tis. Kč)	43
Tab. č. 13: Struktura výdajů města (v tis. Kč)	44
Tab. č. 14: Přehled kapitálových výdajů města (v Kč).....	46
Tab. č. 15: Bilance hospodaření města (v tis. Kč)	47
Tab. č. 16: Ukazatelé zadluženosti	48
Tab. č. 17: Ukazatel dluhové služby města (v %)	49
Tab. č. 18: Ukazatelé likvidity.....	50

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Situování města na mapě	25
Obr. č. 2: Podíl stálých a oběžných aktiv na celkových aktivech města (v %)	31
Obr. č. 3: Podíl vlastního kapitálu a cizích zdrojů na celkových pasivech města (v %)	34
Obr. č. 4: Podíl vlastních a cizích příjmů města na celkových příjmech (v %).....	38
Obr. č. 5: Podíl běžných a kapitálových výdajů města (v %).....	44

Seznam použitých zkratk

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
BÚ	běžný účet
ČR	Česká republika
DFM	dlouhodobý finanční majetek
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
EU	Evropská unie
kap.	kapitola
např.	například
resp.	respektive
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SR	státní rozpočet
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvané
VHP	výherní hrací přístroj

Seznam použité literatury

Tištěné zdroje

- [1] KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-778-2
- [2] PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7375-614-1
- [3] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9

Legislativní předpisy

- [4] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů
- [5] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů
- [6] Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- [7] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- [8] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů
- [9] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

- [10] ČSÚ. *Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2014* [online]. 2014 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112014-aco9yecp09>
- [11] Mapy.cz. [online]. 2015 [cit. 2015-02-26] Dostupné z: <http://www.mapy.cz/zakladni?x=13.3416391&y=49.7655898&z=9&l=0&source=muni&id=1443>
- [12] Město Touškov. *Základní údaje* [online]. 2015 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <http://www.touskov.cz/mesto/zakladni-udaje/>

- [13] Město Touškov. *Historie města* [online]. 2015 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <http://www.touskov.cz/mesto/historie-mesta/>
- [14] Ministerstvo financí ČR. *Zveřejněno hodnocení hospodaření všech obcí* [online]. © 2012 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2012/2012-02-15-tiskova-zprava-5142-5142>
- [15] Ministerstvo financí ČR. *Zadluženost územních rozpočtů v roce 2013* [online]. © 2014 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/zadluzenost-uzemnich-rozpocet/2013/zadluzenost-uzemnich-rozpocet-v-roce-201-17755>
- [16] NÁRODNÍ AKADEMIE REGIONÁLNÍHO MANAGEMENTU, o. s. *Manažerský návod pro řízení procesů regionálního rozvoje na území obecních samospráv: Manuál finanční analýzy – zkrácená verze*. 2011
- [17] Touškovsko (mikroregion). [online]. 2015 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <http://www.touskovsko.cz>
- [18] ZŠ Město Touškov. *Výroční zpráva o činnosti Základní školy za školní rok 2012/2013* [online]. 2014 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: http://skola.touskov.cz/dokumenty/Vyrocnizprava12_13.pdf

Materiály od Městského úřadu města Město Touškov

- [19] Rozvaha města Město Touškov za období 2010 – 2014
- [20] Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu za období 2010 – 2014
- [21] Závěrečný účet města Město Touškov za období 2010 – 2013

Jiné zdroje

- [22] LUKEŠOVÁ, Jitka. *Ústní sdělení*. Finanční odbor městského úřadu města Město Touškov, 2015

Seznam příloh

Příloha A: Struktura místních poplatků města (v Kč)

Příloha B: Přehled běžných výdajů města (v tis. Kč)

Příloha A: Struktura místních poplatků města (v Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Poplatek za uložení odpadů	6.216.688	5.494.893	4.704.040	4.777.553	7.577.398
Odvody za odnětí půdy	167	684	54	10	15.848
Poplatek za odnětí pozice funkce lesa	11.442	11.442	11.442	11.442	11.442
Poplatek ze psů	32.000	38.387	44.375	43.263	42.775
Poplatek za užívání veřejného prostranství	55.460	47.600	24.460	13.200	10.000
Odvod z loterií a her kromě VHP	331.436	331.850	80.004	94.724	77.733
Odvod z VHP	210.867	111.709	1.415.681	1.548.307	893.449
Správní poplatky	543.023	655.499	261.510	912.842	747.369
Celkem	7.401.083	6.692.064	6.541.565	7.401.340	9.375.994

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Příloha B: Přehled běžných výdajů města (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Platy a podobné a související výdaje	8.912	8.904	8.568	8.804	8.817
Neinvestiční nákupy a související výdaje	14.559	14.589	15.348	14.686	15.070
Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům	330	414	640	405	503
Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům	7.684	8.395	8.882	8.690	12.896
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	1.574	1.581	24	291	66
Ostatní neinvestiční výdaje	108	186	182	121	168
Celkem	33.167	34.069	33.644	32.997	37.520

Zdroj: [20], vlastní zpracování, 2015

Abstrakt

SMÍTKOVÁ, Lenka. *Finanční hospodaření města Město Touškov*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 61 s., 2015

Klíčová slova: územní samospráva, rozpočet obce, příjmy, výdaje, finanční analýza

Předložená bakalářská práce je zaměřena na finanční hospodaření města Město Touškov. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se skládá z charakteristiky územních samosprávných celků a jejich financování, včetně struktury rozpočtu a popisu rozpočtového procesu. Praktická část zahrnuje představení města Město Touškov a následně analýzu finančního hospodaření města v letech 2010 až 2014. Tato analýza obsahuje strukturu příjmů a výdajů rozpočtu, zabývá se také definováním majetku města a zdrojů jeho krytí. Následuje analýza pomocí finančních ukazatelů. Závěrečná kapitola hodnotí celkové hospodaření města. Na základě toho navrhuje opatření za účelem zlepšení stávající situace.

Abstract

SMÍTKOVÁ, Lenka. *Financial management of the town Město Touškov*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 61 p., 2015

Key words: local government, budget, revenues, expenses, financial analysis

This bachelor thesis focuses on the financial management of the town Město Touškov. The thesis is divided into theoretical and practical part. The theoretical part consists of characteristic of local government and their financing, including the structure of budget and the description of the budget process. The practical part contains presentation of the town Město Touškov and subsequently analysis of the financial management of this town between 2010 and 2014. This analysis includes a structure of budget's revenues and expenses. As well it deals with the definition of town's property and resources of its coverage. The following part is an analysis by financial indicators. Last chapter evaluates economic activities of the town. On the basis of that review there are some measures proposed in order to improve current situation.